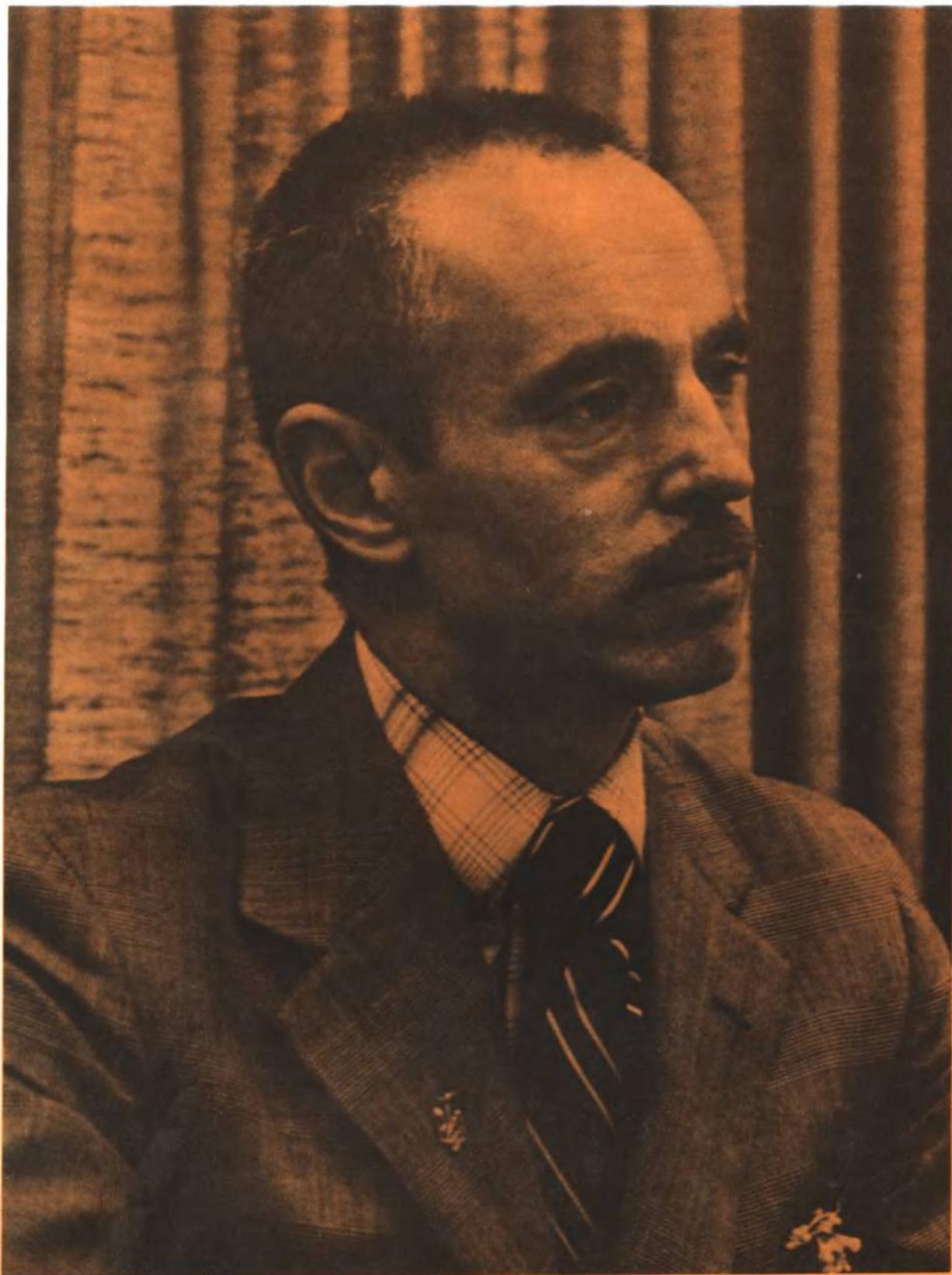

President Jimmy Carter

Valentyn Moroz

Фото з архіву д-ра Р. С. Голдта — Нью-Йорк

В. МОРОЗ ДЯКУЄ ПРЕЗИДЕНТОВІ КАРТЕРОВІ ТА ЧЛЕНАМ УРЯДУ ЗСА ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ

The Honorable Jimmy Carter
President of the United States
of America
The White House
Washington, D.C.

Достойний Джимми Картер,
Президент З'єднаних
Статтів Америки,
Білій Дім
Вашингтон, Д.К.

Dear Mr. President:

Permit me to express my sincere appreciation and gratitude to you for securing my release from Soviet Prison.

It is my hope that you will permit me to personally extend my gratefulness to you in the near future.

Respectfully yours,

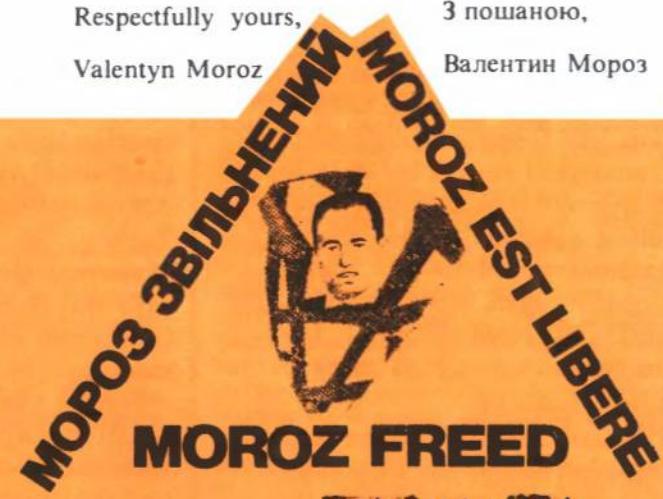
Valentyn Moroz

Дозвольте мені висловити Вам мою ширу подяку й вдячність за те, що Ви добилися моого звільнення із совєтської в'язниці.

Сподіюсь, що в найближчому майбутньому Ви дозволите мені особисто висловити мою вдячність.

З пошаною,

Valentyn Moroz

MOROZ FREED

Чікаго, 2 травня 1979 р.

До Високоповажалого Пана Валентина Мороза
Нью-Йорк

Вельмишановий і Дорогий Пане Валентине!

Правління Українського Літературного фонду ім. Івана Франка в Чікаго почувається до милого обов'язку привітати Вас на вільній, хоч не рідній землі. З великою радістю і сльозами в очах ми всі привітали вістку про Ваше звільнення. та прибуць до нас у вільний світ. Віримо, що чужа земля даст Вам багато більше того, чого Ви дотепер не могли мати. При цьому маємо шану повідомити Вас, що Правління УЛФ ім. Івана Франка в Чікаго на Четвертому Вечорі Української Літератури, що відбувся 15-го грудня 1974 р. наділило Вас найвищою нагородою (1.500 дол.) за Ваші твори і мужній поставу в обороні рідного народу та українського слова. Призначена вище згадана нагорода чекає на Вас у Чікаго, яке, віримо, Ви відвідаєте, якщо Ваши сили й здоров'я Вам дозволить. Було б нам дуже приємно цю скромну нагороду за Ваші терпіння вручити особисто, тому з терпливістю чекатимемо на Вашу відповідь та особисте прибуць до нас.

У прилозі передсилаємо програмку із згаданого Вечора та рецензію і інформативний репортаж із останніх днів праці У. Л. Ф., а передусім із 5-го Літ. Конкурсу з Торонто під час якого наділено нагородами письменників із нашої Батьківщини Ігоря Калинця та Михайла Осадчого. Призначені нагороди чекають на них у вільному світі. Ми віримо, що вони особисто прибудуть, щоб ми могли їм ці нагороди вручити.

З ширими побажаннями кріпкого здоров'я та успіхів в дальшій Вашій творчій праці — ще раз вітаемо Вас і чекаємо на зустріч у Чікаго. Хай Всевишній має Вас у своїй опіці!

Щастя Боже!

За правління УЛФ ім. І. Франка в Чікаго
Адам Антонович
голова

Рома Турянська
секретар

26-го травня 1979 року.
До Правління Українського Літературного Фонду
ім. І. Франка в Чікаго.

Сердечно дякую за Ваше шире, зворушливе письмо і привітання мене у вільному світі.

Я зараз дуже перевантажений програмою і не маю фізичної змоги відповісти Вам обширніше на Вашого листа. Скористаю з найближчої можливості.

Сердечно Вас вітаю
Valentyn Moroz

Ukraine Shall Arise!

REBIRTH OF THE UKRAINIAN STATE IS INEVITABLE

A. Kushchynsky — (Translation by D. M. Elcheshenko)

(Continued)

During the renascent days of the Ukrainian State in 1917-1918 these colonies had created regional Ukrainian authorities together with armed forces which recognized the supremacy of the Ukrainian government in Kiev.

These colonies are of great political importance. They bring the Ukrainian nation into closer contact with the highly cultured and courageous Japanese people who are our natural allies in the struggle against Muscovy which they had so decisively defeated in naval as well as land battles in 1904-1905.

"It was inevitable that the great victory of the Ukrainian nation, its territorial expansion and numerical growth in the 18th and 19th centuries should become manifest externally. Such manifestation occurred first of all in the cultural field, in the cultural-educational renaissance of the Ukrainian people which marked the 19th century.

"Understandably, the national cultural revival of the Ukrainian people gradually began to acquire a political complexion as well. At the end of the 19th century and in the beginning of the 20th century Ukrainian political parties were being organized: political organizations grew and developed at an accelerated pace, as did the national-state consciousness.

"In the beginning of 1917, following a defeat on the war fronts,

a revolution erupted in the Muscovite empire. The Muscovite government fell and the czar, a party to the Pereyaslav treaty, was no more. Independent Ukrainian State came into existence in January, 1918, and existed until November, 1920, when the Ukrainian active forces retreated beyond the river Zbruch. Thus the latter day period of independent Ukrainian statehood existed three years." (*ibid*).

Aspirations for legalizing the independent state found expression not only in the passing of an act of independence on January 25th in Kiev, but in the conclusion of peace treaties as well. And soon, on February 9, 1918, treaties have been signed with the Central Powers — Germany, Austria-Hungary, Bulgaria and Turkey on June 12 with Muscovy (RSFSR), August 8 with the Grand Don Army and October 26 with Poland and Rumania.

During the Central Rada and the Hetman regimes there were accredited ambassadors, ministers, diplomatic missions in Kiev. The Ukrainian State was recognized de jure or de facto by Soviet Russia, Germany, Austria-Hungary, Turkey, Bulgaria, Lithuania, Rumania, Kuban, Georgia (Hruziya), Don, Byelorussia, Finland, Poland, Azerbaijan, France, England, Denmark, Holland, Switzerland, Spain, Persia (Iran), Norway, Estonia, Vatican, Sweden, Argentine, Ita-

ly, Latvia and Czechoslovakia — a total of 30 states ,some sources claim 37 states).

States having their representatives in Kiev included Austria-Hungary, Bulgaria, England, Don, Germany, Rumania, Turkey, Finland and France, a total of 10 states.

The Ukrainian State had representatives in the following states, Austria, Hungary, England, Belgium, Holland, Bulgaria, Vatican, Greece, Denmark, Germany, Estonia, Italy, Latvia, Lithuania, Poland, Rumania, Turkey, Finland, France, Sweden, Czechoslovakia, Muscovy, Switzerland — a total of 23 states. (Some sources claim 31 states).

Information concerning relations of our state with other nations is given here to underscore this aspect and show how high, at that time, the name of Ukraine as a state had risen in the world — and all this on the heels of centuries of declining independence!

It should be mentioned here that the idea of the restoration of our state independence had spontaneously arisen in all Ukrainian ethnic territories. The attitude of our Asian colonies has already been noted. On February 12 Kuban Kozaks proclaimed their independence, as did Halychyna on November 1, 1918.

But the newly reborn state was unable to withstand the new assault launched by Muscovy — this time Bolshevik. Contributing to our failure were internal reasons as well, and particularly the fact that a great segment of our intelligentsia, which constituted the leadership in our state-building efforts, stubbornly clung to the alien socialistic ideals, detest-

ed the historic-traditional form of our statehood and rejected the creation of Ukrainian military force. Because of these facts we had no strength to hold what we had won — "vstoyatys ne bulo not a defeat of the Ukrainian ideal. Struggle for this ideal continues. The "cold war" for Ukrainian freedom and independence is being fought even now during the third period of our statelessness. It must be emphasized that this "cold war" has also achieved certain things. We shall briefly mention a few of them.

Before 1917 no schools were teaching in Ukrainian in the eastern territories of Ukraine. This is being done today, and while the Muscovites are trying to do away with Ukrainian schools they are encountering dangerous opposition even from the communists. Until 1917 non-Ukrainians as well as many Ukrainians, brought up in Muscovite school and environment, questioned the very existence of Ukrainian literary language. After the last armed struggle for freedom, lost on the battlefield, the Ukrainian literary language won the recognition of all. In the previous Muscovite empire Ukraine had not been even a separate administrative unit. Today the Soviet rulers are obliged to noise abroad the notion that Ukraine is a "separate" autonomous entity under a separate name — the Ukrainian Socialist Soviet Republic. It only remains for us to adduce evidence that the "separate Ukrainian republic" is ruled by a foreign brute force from which Ukraine wishes to free herself, and that Ukraine should have truly Ukrainian rep-

«Не майте сумнівів - Україна буде вільною»

(6) the Ukrainian ethnic territory including Mykola Hnatyshak

This map illustrates the extent of Ukrainian territories from 1914 to 1920. The territories are shaded in black (1), hatched (2), or striped (3). The map shows the following regions:

- Black Shaded Area (1):** Includes parts of Poland (e.g., Lublin, Kielce), Czechoslovakia (e.g., Olomouc, Brno), Hungary (e.g., Debrecen), and Romania (e.g., Galati).
- Hatched Area (2):** Covers the Donets Basin and the Donets-Kuban region.
- Striped Area (3):** Covers the Black Sea coast, including Odessa, Mykolaiv, and Ochakov.
- Other Labels:** Warsaw, Brjansk, Orel, Tambor, Saratov, Kursk, Ovaronez, Bac-Solejebek, Buturlinivka, Bohucar, Zemli Bonskykh Kazakiv, Daf Territory, Tahanrik, Novočerkask, Rostov, Astrachan, Chișinău, Symferopol, Novorossiysk, Stavropol, Groznyj, and various cities along the Black Sea coast.

**UKRAЇНСЬКІ ЗЕМЛІ
1914—1920
UKRAINIAN TERRITORIES
1914—1920**

1	----- 4
2	 5
3	 6

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ
ДЛЯ МОЛОДІ І СТАРШИХ

ЕКРАН

UKRAINIAN MAGAZINE
FOR YOUTH AND ADULTS

EKRAN

Видає В-во „Екран”. Відпов. Ред. А. Антонович

Адреса — Address

A. Antonovich
2222 W. Erie Street
Chicago, Illinois 60612
U. S. A.

Ціна примір. — 2.00 — Phone 942-0126
Single Copy — \$2.00

зложили

На пресовий фонд

\$500 дол.: Коленик-Лесюк — Каліфорнія.
100 дол.: Батьківський Комітет Дебютанток — Чикаго.

50 дол.: Іван і Анастазія Тельваки — Чикаго.

25 дол.: Д-р Мих. Марунчак — Вінніпег.
По 20 дол.: Ем. Стефурак — Чикаго,
Ліда і Г. Гофман — Ванкувер.

По 15 дол.: П. Лапчак, Тимків Ярослав — Філадельфія.

По 10 дол.: А. Ізарський — Лейквуд,
Огайо, д-р Піл. Демус, інж. Ю. Кекіш — Чикаго.

6 дол.: В. Федуняк.

5 дол.: Ст. Кікта — Клівелянд.

4 дол.: Д-р Мих. Головатий, і Костишин Дмитро — Чикаго.

Усім жертвам щире спасибі!

100 років

Коленик-Лесюк

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У ШИРОКОМУ СВІТІ

Six million died
in UKRAINE of famine
artificially created by
rad Moscow 1932-33.

resentatives in the world bodies,
not agents of the conqueror.

Again we quote from the previously mentioned work of Prof. I. Marchenko:

“During our liberation efforts there came about a re-unification of Ukrainians who earlier lived under the occupancy of various states. Since the Second World War they have been gathered into one administrative unit, together with the Crimean territory.

“Throughout the early period of Ukraine’s struggle for national-state separateness and independence there had been no understanding whatsoever of our problems on the part of public opinion or officialdom in the cultured Western world. But generally as time goes on the world is learning more and more about the Ukrainian problem which is increasingly becoming one of the most important problems of the world politics.”

(To be continued)

С. Людкевичеві

Із листів до Редакції

Онтаріо-каліф. 14 червня 1979 р.
Дорогий Редактор!

Моя Дружина вже від трьох тижнів лежить в ліжку хвора. Я ледви держусь на ногах і тільки з трудом ходив на почути, один бльок від моєї хати, щоби винести Вам гроші на поміч Вашій добрій роботі.

Коли відійду на „спочинок”, то згадаюте про мене. Вам бажаю всього доброго. Я маю одно око і те вже слабе, ходити не можу. Не нарікаю, бо маю вже більше 90 літ життя, яке всеціло віддав на службу Україні.

З пошаною до Вас
Коленик-Лесюк

А. Ізарський

28. 7. 1979 р.

Віктор Антонович!

Нешодавно я отримав від Вас примірник „Екрана”, присвяченого вечорові української літератури в Торонто. Мені приємно було проглянути Ваш журнал, зокрема ті сторінки, що були присвячені цьому вечорові, але також і — сторіччю С. Людкевича.

Отже дякую Вам за журнал сердечно! Й прошу прийняти від мене на Ваш видавничий фонд десять доларів.

А вчора в „Свободі“ я прочитав про намір Вашого фонду відзначити СТОЛІТТЯ С. Людкевича... Й мені пригадався один день з моєго студентського життя в Києві, концерт у Київській консерваторії, на якому я побачив С. Людкевича. — Я думаю, що то був рік 1940. Після приїздів Західної України до нас у Київ почали найкращати дорогі гості... В університеті було влаштовано лекцію Возняка, на яку ми чекали з неймовірним нетерпінням. Нам вірюлося й не вірюлося, що вона відбудеться. Вона ж відбулася, проте не породила в слухачах дуже великого захоплення. А от у консерваторії ми пережили надзвичайну зустріч... Ми, це до речі, вже не студентська авдиторія, а — київська. Приблизно така, як її описано в моєму романі „Кіїв“. Настрій був у залі особливий, такий святковий. А вершком його став такий зворушливий момент, котрий не можна забути. — На кін публіка викликала Людкевича... Він вийшов. Вийшов такий шляхетний, такий далекий від нашого будня, що зали завмерла. Крізь нього, вже тоді, здавалося, стару людину, близнув на залю відсвіт не тільки Львова, а й Відня...

Заля встала... Проте оплески швидко обірвалися: кияни були зачаровані — наїв побачили саму людську Любов... С. Людкевич обережно сходив з кону вузьзенькими східцями в залю, а допомогти йому вибігла — його дружина? — жінка. Стара пані в чорному капелюсі пробігла перед першим рядом стільців і простягла руки до композитора. Руки їхні зустрілися, скрестилися: ще мить і композитор зійшов у партер. Стара пара опинилася перед своїми стільцями. А за ними стояла консерваторська зала. Серед киян витало розчленення, тут і там блискали слізинки.

Мені це пообійда в консерваторії запам'яталося на ціле життя. Сьогодні мені захотілося розповісти Вам про нього.

Сподіваюся, що Ваше відзначення цього століття вдасться цілковито! Якщо мое прохання не спричинить Вам жодних незручностей, то прошу передати привіт пані Ромі Турянській та маг. В. Ничаєві!

Бажаю Вам усього доброго й гарногол

Ваш

А. Ізарський

100

ЮВІЛЕЙНЕ ЧИСЛО
„ЕКРАНУ”

Ілья Городецький

Цьогорічний Шевченків день*) є для нас подвійним святом, бо з ним збігається сторіччя появи „Кобзаря”, цієї безсмертної євангелії українського Народу. Ми, сірі робітники книги, вшануємо це свято теж „подвійно” — і як українці, і власне як робітники книги.

Сто літ „Кобзаря” потвердили життєвість і бессмертність цієї книжки і її великого Творця як найповніше. Чоргове століття, у яке вступаємо, певно потвердить це ще глибше. Слова святої всенародної правди, замкнуті на сторінках цієї книги, устоялися перед пробою часу, перед пробою історії. Бурхливі історичні події, що й на наших очах проходять попри нас і над нами, все на ново й на ново потверджують їх вагу й правдивість.

Чотири покоління українських і чужих Шевченкознавців досліджували й досліджують Шевченкову творчість, але певно неодні ще по-

*) З промови на святочних сходинах членів Надзвірної Ради і співробітників „Українського видавництва” в Кракові 11 березня 1940 р.

коління учених пройде, юкі зглиблятимуть й до краю. Мало того, можна навіть сказати, що справжні наукові досліди Шевченкової творчості, що відкривають нам правдивого Шевченка, юкі почалися. Тимою окреслити величину й велич Шевченка сьогодні ще не час і не смла.

Для нас, людей малих, більш зрозуміла многогранність Шевченка. Бо геній проявляється не лише в своїй глибині, не лише в тому, що випереджує свою добу, але іноді й у різноманітності своїх проявів. І хоч величі не зміряти статистикою, то проте вже й сама кількість творчих виявів кидає певне світло на самого творця. Коли ж ці творчі вияви є не лише численні, але й глибокі — як у Шевченка, то така многогранність говорить сама за себе.

Шевченко нерівно за все поет. Національний, великий, єдиний. Він пророк. Ні глибиною, ні шириною не рівня йому ніхто. В українській поетиці, так як і в українській літературі, створив Шевченко нову добу, переворот, впроваджуючи не відані досі поетичні засоби, зачарпнуті з народної поезії, підносячи мелодійність української мови до неймовірних висот. Про його надхненну поезію можна хіба сказати таки його словами:

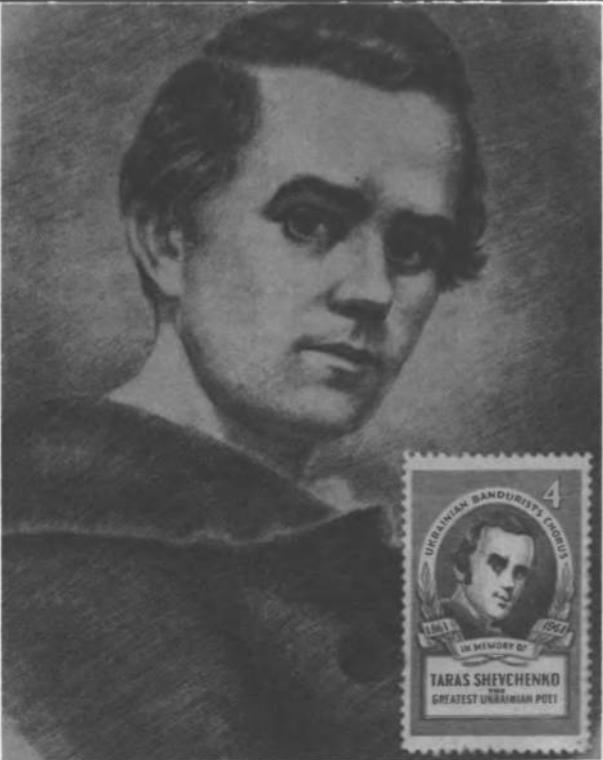
Ну, що б, здавалося, — слова? Слови та голос — більше нічого! А серце беться, ожива, Як Іх почує. Знати од Бога І голос той, і ті слова Ідуть між людьми.

Про Шевченка — повістя говорилося й писалося досі з деяким легковаженням. Однаке виявилося, що те недоцінення вийшло лише з незнання. Бо, як виказують найновіші досліди, Шевченкові повісті випереджують свою технікою і оформленням свій час. Це модерні, сьогоднішні речі.

Така сама історія трапилася зі Шевченком — драматургом. З пяти Шевченкових драм збереглася лише одна повнотою, „Назар

МНОГОГРАННІСТЬ ШЕВЧЕНКА

ГОВОРІТЬ ВДОМА ДО ДІТЕЙ ТІЛЬКИ ПО-УКРАЇНСЬКОМУ! ВІД ВАС НАЙБІЛЬШЕ ЗАЛЕЖИТЬ, ЧИ ВАША ДИТИНА ЗНАТИМЕ РІДНУ МОВУ!!!

BARD OF FREEDOM

Стодоля”. Треба було юкі чужинця, проф. Варнеке, щоб виказати й ціну і велич. „Назаря Стодоля” порівнує Варнеке з творами Шекспіра...

Шевченко був безумовно одним з найкращих декламаторів, яких видала українська земля. Це підтверджують однозідно у своїх споминах всі ті, що коли-будь мали нагоду почути Шевченка. Коли ж по повороті з заслання давав Шевченко свій авторський вечір у Петербурзі, то декламуючи „Катерину”, так зворушив усіх слухачів, що ціла заля плакала. Тодішня петербурзька преса з найбільшим захопленням писала, що такого вечора ніколи в Петербурзі не було, вважаючи це чудом, а Шевченка чарівником, бо плакали не лише жінки, але й буквально усі мужчини, між ними старі, заправлені в боях генерали та князі і кревні царя, всупереч двірській етикеті.

Не меншим співаком був Шевченко. Особливо народні пісні в його інтерпретації, в оправі його глибокого голосу виходили напричуд гарно.

В історії українського мистецтва Шевченко — маліяр, творить так само окрему главу, як Шевченко-поет у історії українського письменства. Мистецька витонченість лінії, прегарна кольористика, нові високі технічні засоби творять з Шевченка майстра над майстрами. Мистецтвознавці недаром порівнюють Шевченка з Рембрандтом.

Колись, у XVI—XVIII ст. близкуче, українське граверство підніс з цілковитого упадку й занедіння, в яке воно попало з початком XIX ст. юкі Шевченко — гравер. І тут Шевченко-академік має мало собі рівних.

Шевченко різьбив теж, та на жаль ніщо з його різьб не збереглося.

В історії української освіти й виховання займає теж своє місце Шевченко — педагог, автор гарного як на свій час „Букваря” (вий-

шов друком 1859 р.) і аритметики, гарячий пропагатор українських недільних шкіл.

Шевченко — видавець має теж свої окремі заслуги в історії українського книжкового руху за свої прегарні видання, а зокрема за „Основу”. Бо хоч ідея видавати український журнал вийшла від Куліша, то коли він її закинув, Шевченко так довго його і других заохочував, аж вийшов цей журнал, один з найкращих із усіх українських журналів, що досі появилися.

Наукове краєзнавство, що обхоплює дослід природи, пам'яток минулого і одночасно побуту, вважає одним із творців цього напрямку на Україні Шевченка — краєзнавця. Його численні поїздки, з яких збереглися наукові записи, рисунки і малюнки, найкраще тому свідоцтво. Частину цих подорожей відвідав Шевченко в офіційному характері члена Археографічної комісії в Києві.

Перший фотограф на Україні, про якого маємо документальні дані це знову Шевченко.

Його великий хист проявляється навіть у таких далеких від поезії ділянках як городництво. В Орській кріпості, на глухій пустині він придумав штудерну систему наводнювання й управи дерев та заложив і викохав перший сад, що діє нині під назву Шевченкового парку. За цим садом пішли інші у цілій пустині.

Цікаво, що своє національне відродження звізують кіргізи зі Шевченком. Також поети болгарського відродження Любен Каравелов і Петко Сліченков багато завдячують Шевченкові.

Шевченко належав до найбільш освічених людей свого часу. Свою глибоку освіту здобув він самотужки і під час студій на Академії Мистецтв. Завершив її добуттям найвищого ступеня, який могли лише осягнути учени і мистці в Росії, титулом академіка. Врешті довго перед тим, бо ще в 1847 р. був уже іменованій професором київського університету.

Не згадую про величезний дар очаровувати людей, який мав Шевченко. Всі, хто його побачив, були ним захоплені. Чи треба пригадувати тут приклади? Княжна Варвара Репніна була так дозворушеня захоплена Шевченком „кріпаком”, що писала про нього повісті, ціле життя мріяла про нього. Отаман чорноморських військ Я. Кухаренко вмирає в бою зі загадкою про Шевченка. Старенький актор Шепкин іде в найбільші морози кількасот верств з Петербурга до Москви, щоб лише побачити своєго молодшого приятеля Шевченка. Світової слави актор Ольдріх під час своїх гостинних виступів у Петербурзі цілі дні перебуває в Шевченковіві товаристві, хоч вони й порозумітися не могли між собою. Малі діти, що раз бачили Шевченка до смерті його не забули. Цілі роди, як Лазаревських, Білозерських і багато інших, плекають у себе культ Шевченка ще за його життя.

В усіх цих многограних проявах Шевченкового таланту, пробивається його велич, його геніальність, я сказав би навіть, що надземське, надлюдське...

ПАМ'ЯТАЙМО ЗАВЖДИ І ПОВСЯКЧАС, що мова є душа кожного народу!! НЕМАС МОВИ, НЕМАС ДУШІ, ГИНЕ НАЦІЯ!!!

100-річчя Ukraine hunger to be free Симона Петлюри

Головний Отаман Симон Петлюра

1879 1979

НАША СИЛА В ЕДНОСТІ..

(Із „Звернення до української еміграції“)

Не марнотратним, не яловим повинно бути життя і перебування нашої еміграції поза межами Батьківщини, а повним глибокого змісту та пожиточних наслідків для рідного краю! Глибоке розуміння потреб нашого національно-державного руху і контактна соглашена праця з тією роботою, що провадиться в Україні, — ось що головним чином буде ціхувати працю еміграції за кордоном, коли воща захоче як слід виконати свій обов'язок перед рідним народом... Отже пріоритет державності над партійністю, загальнонаціональних інтересів над класовими та груповими, партійними мусимо ми на еміграції зрозуміти і відчувати як категоричний імператив, як одну з головних умовин нашого державного будівництва... Наша сила в єдності, а порука успіху наших змагань у державній слухняності... Хай же менше серед нас буде тих, про яких кажуть, що вони нічого не забули і нічому не навчилися! Навпаки, нехай буде більше таких, що вчаться на помилках своїх і мають мужність визнати їх, щоб надалі їх уникати!

Симон Петлюра

„Нема на світі України
Немає другого Дніпра...“

— писав Шевченко. До цих відхнених слів можна додати ще й третє: Немає на світі й другого Шевченка.

Є. Ю. Пеленський

Ілюстровані Вісти Країв, травень 1940 р.
з архіву інж. Ом. Тарнавського — Торонто.

Є. Ю. Пеленський

Soviet dissident's appeal

By Carol Oppenheim.

Chicago Tribune Press Service

JERSEY CITY — The mustache Valentyn Moroz was forced to shave off in the Soviet labor camp has begun to grow again. He has a watch to tell time by, two pens to write with, and a job offer from Harvard University.

But the 42-year-old historian has yet to shed either the brown, single button suit given him by his warders when they stripped him of his prison garb and his citizenship or the gaunt, haunted look of men punished for their ideas.

The euphoria of freedom is too new to overcome the nightmare of 14 years of bars and barbed wire.

“THE BEST ad for a Soviet camp is the way I look,” Moroz said. “Before, as a hobby, I did weightlifting. Do you think I could lift weights now?”

“Until I saw my picture in your newspapers, I did not realize what I had become.”

Moroz is one of the five dissidents freed by the Kremlin nine days ago in exchange for two convicted Russian spies. His crimes were to speak out against the Russification of his native Ukraine and to hope for restoration of his country’s independence.

He once wrote, “Ukraine hungers for those who renounce nothing and make excuses before no one.” The statement has become a motto for the Ukrainian National Association here.

MOROZ WAS first arrested in the 1965 Soviet crackdown on Ukrainian intellectuals. He was charged with anti-Soviet agitation and propaganda for possessing “samizdat” literature and foreign journals. He was sentenced to four years at hard labor.

Nine months after his parole, he was arrested again on the same charge for essays he had written urging his countrymen to retain their cultural heritage. He was sentenced to six years in the KGB’s Vladimir

Institute.

Inmate received information about the outside world from newly arrived prisoners and by reading between the lines of Soviet newspapers. However, the major source of their knowledge was visits from their families.

“My first days have been full of surprises but pleasant surprises,” he said. “When I asked the time, three people immediately offered me their watches. When I asked to borrow a pen, three more people extended theirs.”

ON TUESDAY, he will go to Harvard to accept a teaching and research post at the Ukrainian Research Institute. The institute has a \$3 million endowment from the American Ukrainian community.

“Harvard has been writing to me to offer this job every year since 1974,” he remarked. “I did not receive the letters until I arrived here.”

When Moroz recalls his years as a political prisoner, his hands grip the arms of his chair, and his forehead glistens with sweat.

In the Mordovian labor camp, he shared a barracks with 30 inmates and wore a paper uniform striped in brown and gray. The prisoners’ day was strictly regimented — arise at 6 a.m., breakfast, eight hours of work, supper, and lights out at 10 p.m.

He worked six days a week polishing artificial crystals and glass. “The authorities acknowledged it was unhealthy because a quarter inch of silicone dust settled over everything and got into your lungs,” he said. “Still, they made us do it. When I asked for a chest X-ray, I was refused.”

“THE FOOD, he said, was terrible. The bread was 80 per cent barley and 20 per cent artificial ingredients. “I regret I cannot show you the fish,” he said. “In Japan, they wouldn’t use it for fertilizer.”

Inmate received information about the outside world from newly arrived prisoners and by reading between the lines of Soviet newspapers. However, the major source of their knowledge was visits from their families.

Under the criminal code, Moroz said he was entitled to four visits over a three-year period. Authorities allowed him only two.

Last year, Moroz began campaigning for his rights. As a result, four times he was sent to “harsh solitary” for 15-day stretches and the four months before his release were spent in “lighter solitary.”

Solitary, he explained, was a small cell, with a tiny barred window, furnished with a wooden cot that folded against the wall so prisoners could not sleep during the day, a foot-square table, and a wooden log for a chair. There was little or no heat despite temperatures of minus 30 degrees, and frost formed on the walls.

“I DID NOT sleep for 10 days at a time,” he said, “I would begin to hallucinate. There was no need for them to beat or torture you. The physical and psychological conditions are enough.”

There was a flicker of a smile and he said, “Asia is known for being very inventive.”

However, Moroz said he had heard of prisoners being tortured by being forced to sit under slowly dripping water. He was beaten by prison guards when he objected to the confiscation of the notebooks containing his prison writings. The notebooks eventually were returned.

In Vladimir Prison, he shared a cell with two men convicted of criminal charges. One of the men slashed him across the abdomen with a sharpened spoon.

“The criminals were persuaded to beat up the political prisoners,” he said. “And when they did, they were rewarded with pills and drugs.”

He believes he was drugged by chemicals in his food. During his 145-day hunger strike in 1974, he was forcibly fed and recalled having “strange psychological feelings that I cannot explain.”

“SOMETIMES, WE could taste the chemical and wouldn’t eat,” he said. “But other times, we could not.”

UPI Telephoto
Valentyn Moroz: “Until I saw my picture in your newspapers, I did not realize what I had become.”

Prison in Moscow, three years in a special camp for recidivists in Mordovia, and five years of exile in Siberia.

“I hope Mr. [Leonid] Brezhnev will serve the rest of my sentence for me,” Moroz said. “He is welcome to it.”

Speaking in Ukrainian, a language banned by the Kremlin, Moroz said he knows little about the United States but is eager to study “the soul and the spirit of America and what moves the people.”

"It was done to try to break us — to get the political prisoners to change their views. I had a firm belief in the righteousness of what I stood for and that, combined with my deep faith in God, allowed me to sustain anything and everything."

Near the end of his prison term, Moroz was transferred to the Serbsky Institute for Forensic Psychiatry. It was believed the Russians intended to have him declared insane.

Twenty-three American senators wrote a letter of protest. The next year, Moroz's name was included in a letter Andrei Sakharov, Soviet dissident and Nobel laureate, wrote to President Carter asking for his intercession on behalf of 15 political prisoners.

Before Moroz was flown to the U.S., he was taken to Moscow for a final meeting with the authorities. In that session, they not only revoked his citizenship but took away 122 notebooks containing a novel, a book about Vasyl Stefanyk, Ukrainian writer, several short stories, satirical essays, and personal observations, and the notes he had managed to scribble with the stub of a pencil in the margin of newspapers during his days in solitary.

"WHEN I REFUSED to leave without the material, I was forcibly carried to the car and driven to the airport," he said.

"The fate of my manuscripts is more important than my own. They contain more of me than you see in front of you. I believe they were not destroyed, and I shall continue to try to get them back."

Moroz disclosed that he did smuggle out two short pieces and a second novel. He has begun work on an article about his flight to New York City titled "Ten Hours in Empty Space."

He has been unable to contact his family — his wife, Raisa, 42; his son, also named Valentyn, 17; and his father, Yakiv, 75. The Russians have said his family would be allowed to leave their home in Ivano-Frankivsk in two weeks.

At a press conference one day after his arrival in the U.S., Moroz said that if the Russians did not willingly leave the Ukraine, a country of 50 million people, "the occupying forces . . . will have to be removed by bayonets."

DURING AN interview one week later, his right hand closed into a fist and he gently pounded the table top in emphasis as he said: "My conviction that the Ukraine will be free is not a principle but a conviction based on firm faith that is equivalent to religious faith.

"For us, Israel is a shining example. If a people scattered across the world managed to return to their Promised Land, we Ukrainians should be ashamed if we could not follow suit."

There have been small acts of Ukrainian resistance, such as observing national holidays and singing forbidden songs, he said, and the Catholic Church, banned in 1945, continues to fight for independence, especially a group called Pokutnyky which feels its mission is to liberate the Ukraine.

"Every priest has spent some time in jail and one out of every three families has had a member in jail at some time," Moroz said. "I would estimate that hal' o' the prisoners in Soviet camps are Ukrainians.

"I KNOW A priest, Father Vasyl Romanuk, who was charged with anti-Soviet agitation for saying American embroidery yarn was better than Russian yarn.

"And I know a woman, Nadia Svitlychna, who spent five years in a camp for sending me books and another prisoner warm underclothes."

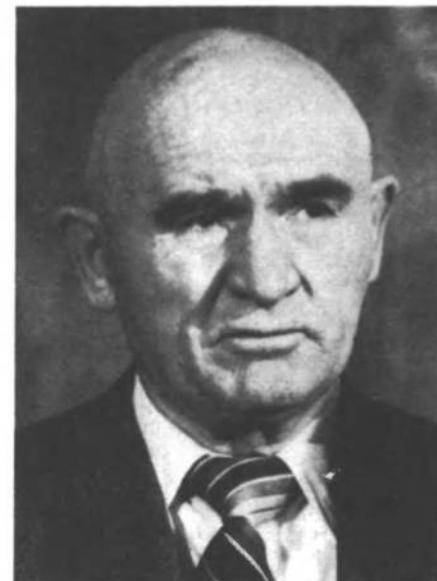
He is concerned about Levko Lukianenko and Oleksiy Tykhy, founders of a Ukrainian organization to implement the 1975 Helsinki human rights agreement. Both men are in Mordovia camps, and Tykhy is in the hospital following a hunger strike.

"Ukrainians in the free world must find a way to irrigate the spiritual desert Moscow has created," Moroz said. "Those who are in the U.S. already are two stories higher by being free."

Chicago Tribune, Sunday, May 6, 1979

ВІТАСМО ЙОГО БЛАЖЕНСТВО ПАТРІЯРХА ОТЦЯ

ЙОСИФА В ЙОГО 87-ЛІТТЯ!

Old Soldier Pyotr Grigorenko

Bishop Vasyl Velychkovsky of Lutsk, secretly ordained in 1963; imprisoned by the Soviet authorities during 1945-55 and 1969-72; released from the USSR in 1972, died in Winnipeg, Canada, in July 1973.

PATRIARCH SLIPYJ

Leonid Plvushch

Valentyn Moroz

Georgi Vins

Nadia Svitlychna

Віктор Боровський

The background

UKRAINIANS have been fighting for independence since the 9th Century.

They achieved it in the form of the Kiev State between the 9th and 14th centuries, again in the Ukrainian Kozak State from 1648 to 1783, and more recently in the Ukrainian National Republic, at the end of World War I, when Russia was defeated and the czar was overthrown.

The U.N.R. lasted only from 1917 to 1920, when the Soviet Union incorporated the Ukraine. It ultimately became [in name] one of the 15 constituent union republics of the U.S.S.R.

FEW UKRAINIANS were happy with that arrangement, however, and many continued to press for independence. Joseph Stalin's Communists subjected them to punishment ranging from deliberate starvation to mass executions.

When Hitler invaded the Soviet Union in 1941, many Ukrainians thought they were being freed from Communist rule. The Organization of Ukrainian Nationalists proclaimed the "restoration of the Ukrainian state" and formed a government with the idea of waging war against the U.S.S.R.

But the Nazis arrested the leaders of the Ukrainian independence effort and imposed a merciless occupation of their own, taking over the Ukraine's rich agricultural, coal, iron ore, steelmaking, and hydro-

Tribune Map

electric resources and facilities.

AFTER THE NAZI defeat, the Ukraine once again was made a part of the Soviet Union. The Ukrainian Republic is a founding member of the United Nations, although its vote in the UN is dictated by Moscow.

The Ukraine includes most of the largest industrial area of the U.S.S.R., has more than 50 million people, and extends from Poland and the Carpathian mountains to the foothills of the Caucasus bordering on the Middle East. It is the Soviet Union's chief wheat-producing region.

The Ukraine is geographically larger than France, and embraces such historic cities as Kiev and Odessa.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ПРО СКВУ!

Відбувся III Світовий Конгрес

У дніх 23-26 листопада минулого року відбувся в готелі „Амерікан” в Нью Йорку Третій Світовий Конгрес Вільних Українців. Відбувся величаво, достойно, в атмосфері однозгідності щодо першої і найважливішої місії всієї вільної громади у світі: боротьба за відновлення української державності і — безпосередньо — боротьба за звільнення українських політичних в'язнів в ССР, мучеників за те, що вони — українці, які прагнуть волі. Приявність на Третьому СКВУ Леоніда Плюща, Надії Світличної і Петра Григоренка була наче символічним доказом не тільки духової, а просто фізичної одностіни СКВУ з Україною і її борцями за свободу.

507 умандатованих делегатів централь, що взяли участь у Конгресі, — 1,200 осіб на конгресовому бенкеті, 2,000 осіб на святочному концерті і 8,000 учасників протисовєтської демонстрації безпосередньо після конгресу — це все свідчило про атракційність СКВУ, про живучість концепції створення такої централі світових українських централь, якою став Секретаріат СКВУ. Одностайність у голосуванні над новою Президією Секретаріату СКВУ і над резолюціями Конгресу було остаточним яскравим запереченням надії Москви, яка — у перед-

конанні, що СКВУ розлетиться — поспішилася вже заздалегідь з глумливими пасквілями.

СКВУ і його Секретаріат були подумані спершу, як громадська установа, але всі доповіді, з'їзди і конференції, що відбувалися в рамках 3-го СКВУ, мали сутін політичний характер, якого мала і згадана демонстрація. Це була супополітична імпреза і події у вільному українському суспільстві потвердили цей політичний характер СКВУ: це єдина в сучасну пору установа, яка об'єднала буквально весь український зорганізований вільний світ. Коли найпершим завданням українців у діаспорі є помагати Україні, то найпершою передумовою успіху тієї допомоги є — єдність в українській вільній громаді. Хто говорить високопарні патріотичні фрази й декларує свою вірність державницьким ідеалам, але водночас у практиці діє проти єдності вільної громади, ба, розбиває ту єдність, той діє по лінії інтересів Москви, а не України. І СКВУ є власне запорукою і маніфестацією єдності на найширшій платформі: допомогти Україні і її борцям за свободу.

Тому не забувайте про СКВУ! Місяць травень і червень є місяцями зборки на потреби Секретаріату СКВУ. Докажіть, що Ви любите Україну „не до глибини свого серця, а до глибини своєї кишені” — як сказав незабутній меценат-патріот Євген Чикаленко. Постійте з датками на СКВУ! Хай вони не будуть меншими, а більшими, як були в минулому році! Хай приїзд Валентина Мороза і його заклики та пригадки про потребу допомоги Україні від вільної української громади в діаспорі і його заклики до згоди та єдності знайдуть голосний відгук у тому реальному ділі, яким є пожертві на потреби СКВУ. **НЕ ЗАБУВАЙТЕ ПРО СКВУ!**

Екуменічний Молебень під час III-го Конгресу СКВУ 23 листопада 1978 р. стоять від ліва: Владики Української Католицької Церкви — еп. Ізidor Борецький — Торонто, еп. Ярослав Габро — Чикаго, еп. Василь Г. Лостен — Стенфорд, еп. Ніль Саварні — Едмонтон, митр. Максим Германюк — Вінніпег. Владими Українських Православних Церков — митр. Андрей — Греко Прав. Церкви в Канаді, еп. Орест — Європа, архієп. Марко — Нью-Йорк, митр. Мстислав — ЗСА, еп. Константин — Чикаго УПЦ, — архієп. Андрій Кущак — Укр. Вселенська Прав. Церква, — архієпис. Семен Савчук — Укр. Греко Прав. Церква в Канаді.

Відкриття ІІІ-го Конгресу СКВУ 23 XI 1978 р.

8,000 attend decolonization rally in New York

NEW YORK, N.Y. — Some 8,000 persons, including four victims of Soviet penal colonies, delivered a loud and resolute condemnation of Soviet violations of human rights in Ukraine to the doors of its U.N. Mission on East 67th Street.

The demonstration, called to protest repression in Ukraine and to seek support for the decolonization of the Soviet Union, was the culminating point of the four-day World Congress of Free Ukrainians, which was held at the Americana Hotel. Despite the frigid temperatures on Sunday, November 26, many Ukrainians from across the northeastern portion of the United States, including officials of the WCFU and the Ukrainian Congress Committee of America, members of youth and women's organizations, and representatives of the Byelorussian, Estonian, Latvian and Lithuanian communities participated in the rally and subsequent demonstration.

Four former political prisoners in the Soviet Union were on hand to personally substantiate the protesters' accusations of gross human, national and religious rights violations behind the Iron Curtain perpetrated by the Kremlin.

"We came to this building of murderers to begin a new era in the fight for freedom for the captive nations of Moscow and for the destruction of the Communo-Moscovite empire," said Simas Kudirka, a Lithuanian and former Soviet political prisoner who unsuccessfully attempted to jump ship in U.S. territorial waters only to be returned to Soviet officials. Mr. Kudirka was among four non-Ukrainian speakers to address the rally at 67th Street. Others included Dr. Vitaut Kipel

Svitlychna, Plyushch, Kudirka speak

A loud ovation was given to Gen. and Nadia Svitlychna as they were Petro Grigorenko, Leonid Plyushch introduced to the crowd.

PHOTO
OSYP P. STAROSTIAC

ген. Петро Григоренко, Леонід Плюшч і Надія Світлична.

of the Byelorussian community, Janis Riekstins, Latvian, and Paul Saar, Estonian.

The demonstration began outside the Americana Hotel on 52nd Street between Seventh Avenue and the Avenue of the Americas, where Evhen Ivashkiv, president of the United Ukrainian American Organizations of Greater New York convened the manifestation. Olha Hirniak, soloist for the SUMA "Zhayvoronky" girls' chorus, led the crowd in the singing of the American

and Ukrainian national anthems.

Dr. Askold Lozynskyj, vice-president of the united organizations, conducted the brief program there, which included speeches by Mykola Plawiuk, newly elected president of the WCFU, Dr. George Wolynetz and Herb Rickman, personal representative of Mayor Edward Koch of New York City.

The parade column, which at one point stretched for at least 10 city blocks, was led by a group of girls holding a banner reading "Ukrainian."

They were followed by Ukrainian, Byelorussian, Lithuanian, Estonian and Latvian color guards, Mr. Plawiuk, officers of the WCFU and the UCCA, youth organizations of Plast, SUMA and ODUM with their organizations' banners, the Women's Association for the Defense of Four Freedoms for Ukraine and the Ukrainian National Women's League of America with their flags, the Ukrainian Music Institute and representatives of communities.

PHOTO
OSYP P. STAROSTIAC

Демонстрація біля амбасади ССРР „В обороні прав України і поневолених Москвою народів — за деколонізацію ССРР”

УКРАЇНА ЖИВЕ, БОРЕТЬСЯ І ПЕРЕМОЖЕ! У 50-ЛІТТЯ ОУН

Євген Коновалець
(14. 6. 1891 - 23. 5. 1938)

А Мельник

Олег Штуль-Жданович

Денис Квітковський

Весь Націоналістичний Рух, його члени і прихильники, одні на рідних землях, а другі поза межами Батьківщини із гордістю відзначають 50-ліття ОУН, т. є відбуття Першого Конгресу Українських Націоналістів та створення Організації Українських Націоналістів під проводом сл. п. Полковника Євгена Коновальця.

Микола ВЕРЕС ОУН

Величний день, батряні далі,
І сонце блиском злотих рун
Сьогодні тче в душі скрижалах
Емблему вільності — ОУН.

Три горді літери, три слова, —
Їм років нині п'ятдесят,
І ширять вістку цю діброви,
І звідусіль вітри шумлять.

Що від шумких Десни приплавів
До узбережжих моря дюн
Стойт в одній кричевій лаві
Міцна незборена ОУН.

І хай у ній нема Євгена,
Нехай в бою Тарас полят,
Ще вище піднято знамена,
Ще більше воля до звитяг!

Провід Українських Націоналістів як дійсний і непохитний носій і послідовник великих ідей Осново-Положників ОУН, проголошує рік 1979. роком Ювілейним і кличе всіх членів і симпатиків відзначити цю велику дату в історії визвольної боротьби і розвитку української політичної думки.

За власну хату, за державу,
За спокій вод своїх лягун —
З таким девізом величавим
Сьогодні в бій іде ОУН.

Даремно пінить ворог лютню
І сипле тисячі проклять, —
В цей славний день по всіх розпуттях
Кантати сміливих звучать,

Летять безудержним розгоном,
Дзвенять акордом рвійних струн,
Тоді — ударний легіоне
Землі вкраїнської, — ОУН!

З, тобою степ і спів ручаю,
Небес блакить, поля лани,
Тебе вітає днесь Почаїв,
Дніпра величать буруни.

І з Дону вод по Татр відроги
В цей день громільть мільйоном лун,
Як світлий символ перемоги,
Три горді літери — ОУН.

Степан Бандера,

Роман Шухевич

Степан Ленкавський

Ярослав Стецько

Помер д-р Д. Квітковський, голова ПУН-у

У четвер 15 березня вечором помер несподівано від розриву серця сл. пам. д-р Денис Квітковський, який півтора року тому обняв пост голови Проводу Українських Націоналістів (ПУН) як перший заступник померлого О. Штуля-Ждановича.

Д-р Д. Квітковський народився 22 травня 1909 р. на Буковині, де закінчив середню і вищу правничу освіту. Опинившись після війни на еміграції, Покійний вдруге взявся студіювати право на Вейнському університеті в Детройті (1952-55), і працював за професією аж до своєї смерті.

Ще в студентські роки включився в ряди ОУН, з доручення якої редактував у Чернівцях тижневик «Самостійність» (1934-37) та співредагував з газ. «Самостійна Думка» (1931-37). Був двічі ув'язнений з політичних мотивів — раз румунськими, а другий раз німецькими окупантами. В 1942-1943 рр. був генеральним секретарем Українського Національного Об'єднання (УНО) в Німеччині.

Д-р Д. Квітковський працював спочатку у референтурі пропаганди ПУН-у, а в 1947 р. став членом ПУН-у; на VIII-му Великому Зборі Українських Націоналістів (мельниківців) його обрано 1-им заст. голови ПУН-у.

Зі смертю д-ра Д. Квітковського українське суспільство втратило не лише відомого громадського і політичного діяча, але й здібного журналіста та публіциста.

Похорон під проводом Блаженнішого Митрополита Мстислава відбувся в Бавид-Бруку 24 березня.

Вічна Йому пам'ять!

НА СЛУЖБІ НАРОДОВІ

Посвячення військового цвинтаря у Фельдбаху в Австрії

В останніх тижнях Другої світової війни, на весну 1945 року, на теренах Каринтії в Австрії полягло значне число вояків 1-ої Української Дивізії. Старанням Братства охорони воєнних могил і культу поляглих „Броди-Лев” у Нью Йорку могили померлих вояків впорядковано і запевнено опіку над ними, а на цвинтарях побудовано окремі гарні пам'ятники. З початком липня ц. р. делегація Братств Дивізійників з трьох держав під проводом д-ра Р. Дражньовського обіхала усі ті місцевості і провірить їхній стан, а нароч Відня р. д-р Ол. Дзерович відправляв Панахиди. Притім устійнено участь українців у посвяченні вояцького цвинтаря у Фельдбаху 23-го вересня.

Уже в четвер, 21-го вересня прибули до вкритого овочевими садами Фельдбаху колишні вояки 1-ої УД у Австрії, Німеччині, Англії, ЗСА і Канади, а підписаний заступав побратимів з Австралії. Квартиру українців розвинули ми у гостинниці „Груммер цур Пост” під начальством Романа Дебрицького і Андрія Говоруна.

У п'ятницю, 22-го вересня колона авт і один автобус прикрашений національними прапорцями вирушили на відвідини могил товаришів збройі у Гнасі, Бад Гляйхенберзі, Травмандорфі, Бірнбавмі і Сан Стефані, на яких о. радник Михайло Ратушинський з Англії відслужив Панахиди. При кожному пам'ятнику покладено вінок, вислухано слово і відспівано „Видиши брате мій”, яке линуло понад верховіття дерев, наче наша молитва і скарга до неба.

У суботу, 23-го вересня о год: 9-ій рано ветерани зібралися на Ринку, який прикрашено австрійським, німецьким і українським прапорами, довжиною 6 м. і домаршували до Каплиці — заповідника поляглих у двох війнах, для покладення вінків, та даліші — на новозформований вояцький цвинтар. Українських ветеранів поставлено на чоло колони, розтягненої на один кілометр. У Каплиці таблиця про вояків Дивізії вмурована при вході до неї, а на цвинтарі у Фельдбаху побудовано в іх пошану пам'ятник, зараз по правій боці масивних воріт, які дають вхід крізь грубі мури. На пам'ятнику з білого каменя зображеній ангел, який допомагає раненому воякові, а на таблиці побіч вириті прізвища 17-ох поляглих вояків — у двох мовах (як і на усіх інших пам'ятниках). Між ними на додому місці читаю прізвище Ігоря Калуського, з пропущенням його ступеня хорунжого, мого

Фрагменти з поїздки на — воянні цвинтарі в Австрії

Похід у місті Фельдбаху.

На воянному цвинтарі у Фельдбаху. Погорелі між численними комбатантськими прапорами український національний прапор. Коло цього з одного боку прапор ОБВУ, а з другого прапор Братства УД УНА з Німеччини.

Зложення вінків на воянному цвинтарі у Фельдбаху.

Збірка перед відходом на воєнний цвинтар у Фельдбаху.

Пам'ятник полеглим воїнам I та II світових воєн на воєнному цвинтарі в Травтмансдорфі, побудований заходами і фінансуванням ГУ Об'єднання бувших Вояків України в Великій Британії.

Фото перед згадкою в ред. „Української Думки” д-р Орестаслав Фостун — Лондон.

НЬЮ ЙОРК

друга з травневих днів 1945 р., коли в його кулеметне гнізда на верху гори поцілило стрільно — і це відновило вояцькі події з-перед 33-ох років і останніх днів боротьби. Пам'ятник нашим героям оточений старими деревами. Площа цвинтаря легко вноситься під горбок і має три доріжки, які провадять до вісімиметрового хреста та мармурової плити з написом про те, що там спочиває 1342 вояки з Другої світової війни. Площа зелена мов левада, — на могилах з чорного каменя і з написами з обох боків, а між ними квіти у пластикових вазах. Все там прекрасно втримане.

Перед тим хрестом умістилася почесна чета австрійського війська, посередині українці в числі 180 осіб, а справа військова оркестра. Місце удекороване, з престолом і трибуною для промовців. Австрійський капелян відправив Богослужбу і після неї

відбулося офіційне посвячення військового цвинтаря з промовами представників влади з Австрії і Німеччини.

Після того у рамках відкриття, перед пам'ятником Дивізійником о. М. Ратушинським відправив Пана-хід, а голова Братства з Канади д-р Василь Верига промовляв до зібраних. Покладено там вісім вінків і гімном „Ще не вмерла Україна” закінчено врочистість на цвинтарі.

Старанням Австрійського Червоного Хреста відбулася увечері тієї зворушливої неділі у міській залі Зустріч ветеранів трьох національностей. Як у промовах на цвинтарі, так на цій Зустрічі підkreślено вклад нашої Дивізії у війні проти большевизму, а посадник Фельдбаху відзначив кількох із Братства кол. вояків Дивізії медалями у подяку за опіку над могилами українських вояків.

**Степан Добровиний
СВОБОДА,**

ВАЛЕНТИН МОРОЗ ГОВОРить...

НА ПРЕСКОНФЕРЕНЦІЇ 28 КВІТНЯ 1979 (ДРУГИЙ ДЕНЬ ПО ПРИЇЗДІ ДО АМЕРИКИ):

“Я приїхав до Америки, щоб бути ближче до України... “Я буду тут робити те, чого я не міг робити на Україні — поборювати комунізм”... “Я не лідер українського національного руху. Я — один з українських дисидентів”.

ЗУСТРІЧ З ПРЕДСТАВНИКАМИ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У НЬЮ-ЙОРКУ 6 ТРАВНЯ:

“Нашою великою зброєю є ідеалізм. Українці є ідеалісти”... “Ідеалізм має більшу потугу, ніж прагматизм. Треба жити всією душою, віддаватися українській справі”.

“Наївно казати, щоб не було партії. Парти — нормальна річ. Але робімо разом. Маємо тепер спільну платформу — рух за звільнення політв'язнів”.

“Я хочу зробити все, що можна для консолідації, для боротьби проти комунізму. Повне гасло має бути: смерть імперії, свобода Україні”.

ІНТЕРВ'Ю З СПІВРОБІТНИКАМИ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ РАДІО-СВОБОДИ:

“Українська еміграція — частина народу. Сьогодні українська еміграція — п'емонт, як колись була Галичина”.

Дисидентський рух у СРСР чітко поділений на національні рухи. Я щиро дякую російським дисидентам за допомогу, ми — побратими. Але ми повинні по-лицарському сказати, що де в чому незгідні.

НА ЗУСТРІЧІ З УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ І ГРОМАДЯНСТВОМ 5 ТРАВНЯ 1979 Р.

“Я в Америці небагато днів, але вже більше чуток ніж днів, що я належу до такої партії, до такої організації. Відповідаю всім: я належу до вічної, невмирущої української партії, яку заснував Мазепа”.

“Пам'ятаймо, що всі українці це одна кров, що вся Україна одне велике серце. У програмі цієї партії написано: збудуймо спочатку Україну, а тоді будемо сперечатися, що краще — соціалізм чи націоналізм, — ліві чи праві, монархісти чи республіканці”.

“Тепер в Україні Дике поле. Москва створила в Україні велику духову пустиню. Це наша місія іти в Україну і будувати Україну духовно, робити з Дикого поля духовну Україну. Це місія молодих українців — готовтесь до неї зараз, вживайтесь в те почуття відповідальнosti, привчайте ваші плечі до тягарю”.

“НАШЕ ЖИТТЯ”. 11

Панахида на воєнному цвинтарі в Травтмансдорфі.

ВІСТІ З УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ФОНДУ
ІМ. І. ФРАНКА В ШИКАГО

ПОЗНАЙОМТЕСЬ з УКРАЇНСЬКИМИ ПИСЬМЕННИКАМИ

UKRAINIAN LITERARY FUND

Львів, 31 5 1979 р.

Вельмишаовні
П. П. Адаме Антоновичу і Ромо Турянька!

Повідомляю, що висланий Вами ювілейний привіт для С. Людкевича був яому

своєчасно доручений.

В знак вдячності Ювілят надсилає Вам при цьому свій ювілейний буклет з автографом.

З глибокою пошаною
(А. Кос-Анатольський)

Станислав Людкевич

Українська чікагська громада відзначить великим концертом у суботу 1-го грудня ц. р., в залі школи Лейн Технікал соті роковини з дня народження корифея української музики проф. д-ра Станислава Людкевича та композитора Василя Барвінського. Остапа і Нестора Нижанківських, Дениса Січинського і д-ра Бориса Кудрика. Всі вони заслужені на полі української музики на західніх землях України.

До виконання програми цього небуденного концерту, запрошені найкращі хорові мистецькі сили і найкращі музики Чікаго та вокalisti (солісти) Чікаго, Нью Йорку і Детройту. До святочного слова запрошена концертова піяністка Дарія Гординська-Каранович, колишній викладач Музичного Інституту Лисенка у Львові та член професорського складу Українського Музичного Інституту в Нью Йорку.

У склад Ділового і Громадського Комітету входять члени правління Літ. Фонду І. Франка, окремі митці і викладачі українських музичних шкіл та американських університетських шкіл, диригенти і голови хорів, представники громадських організацій, співаки та колишні студенти Музичного Інституту Лисенка у Львові, які живуть в Чікаго.

Організатором концерту є Український Літературний Фонд І. Франка, член Ради для справ культури при СКВУ. Дохід призначений письменникам на нагороди Шостого Літературного Конкурсу, що вкоротці буде проголошений.

Останнє число „Екрану”, що з'явиться в цьому році буде присвячене всім згаданим вище композиторам, їхній музичній творчості та виконавцям цього небуден-

Василь Барвінський

Денис Січинський

У ПОНЕВОЛЕНИЙ УКРАЇНІ СЛАВЕНЛЛЬВОВЕ!

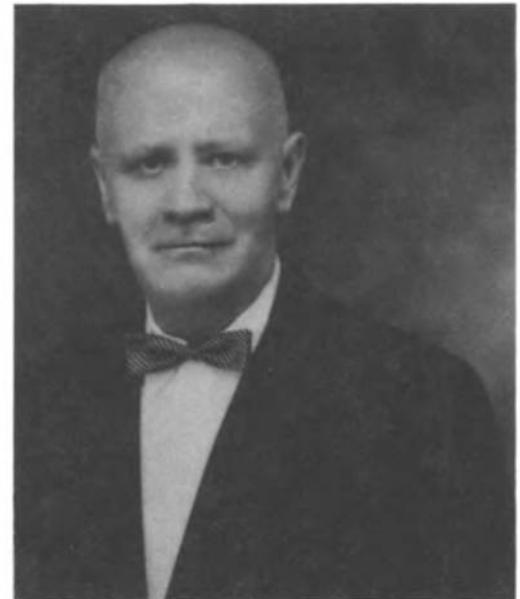
Остап Нижанківський

Нестор Нижанківський

Д-р Борис Кудрик

Лука Луців

ДЕЩО ПРО ЛІТЕРАТУРНІ КОНКУРСИ

Недавно було в часописах повідомлення про висліди двох літературних конкурсів, ціллю яких є збільшити нашу літературну продукцію у вільному світі. Обидва конкурси нагороджують вже видруковані твори. Вони краще служили б своїм цілям, коли б вимагали, щоб письменники присилали на конкурс ще невидані друком машинописи, бо це була б дійсна заохота до праці на літературному полі. Та воно добре, що існують організації, які цікавляться вже надрукованими виданнями, бо й цей спосіб будить зацікавлення нашою літературою, число читачів якої на наших очах раптово зменшується і в наслідок цього щораз важче видати авторові свій твір, а дуже часто робить він це своїм коштом.

Малі конкурсні нагороди не впливають на збільшення літературних видавничих можливостей, бо це тільки символічні суми десяток, чи навіть соток доларів, які не мають в нас тієї слави, якою втішається американська нагорода Пуліцера, хоча вона дуже маленька.

Український Літературний Фонд ім. І. Франка в Чікаго постав ще тоді, коли не було СКВУ, його вважали місцевою організацією, і він діяв на своєму терені. Виглядає, що його діяльність не дуже то поширилася поза Чікаго. Принаймні ми про це не чули, хоч цей Фонд тепер є „Централено” для всієї нашої еміграції при СКВУ. Якось мало чути про діяльність його в інших українських центрах, от хоча б в Нью Йорку чи Філадельфії. Та й так подивляємо Фонд в Чікаго, що вспів зібрati понад сім тисяч долярів на літературні нагороди за літературні твори, видані в роках 1974-1977.

Добре зробив „Екран”, що подав фотографії 34-х авторів(-ок) та прізвища 40

осіб, які прислали свої твори на конкурс (творів було 48). Фонд просив мене два роки тому до жюрі, але я відмовився своїм „юнацьким” віком, кажучи, що я можу занедужати (що сталося саме в листопаді ц. р.!). Фонд знає, що читаю багато книжок і міг би легко бути навіть головою жюрі. І дійсно, я з надісланих на конкурс 48 творів прочитав і рецензував як 29.

Та це не важливе, скільки члени жюрі оцінювали творів, бо „підсумки їхніх оцінок перевели Правління УЛФ” і на „основі цих оцінок признало „нагороди”, опубліковані в „Свободі” з 18-го листопада 1978: три нагороди для дорослих читачів і три для дітей і молоді. (Тут зазначую, що я читав повість „Перший козак в Америці” — то не конче думав, що це твір „для дітей і молоді”).

Ніхто не зможе критикувати рішення семичленного жюрі, бо кожний його член оцінював ним прочитані твори на основі свого смаку, а інші члени з ним погоджувалися, або й ні. Справа в тому, на основі якого критерію найсправедливіше оцінювати літературні твори. Іван Франко, який оцінював численні літературні твори вважає, що „одним з критеріїв естетичного сприймання художнього твору — є естетичне почувтя, що виникає у людини під час читання” цього твору. Признаюся, що, приймаючи Франків критерій, я був би вище оцінив повість Степана Любомирського під заг. „Прометеїв вогонь”, бо вона викликала в мене, коли я її читав, чого дотрагається І. Франко.

Я був двічі головою жюрі літературних конкурсів, один „Свободи”, а другий ЗУДАК-у, і знаю, яка це важка праця і гратулюю жюрі УЛФ в Чікаго за його велику працю.

Лука Луців

Linograph by V. Kytkin, 1964, inspired by the words of poet Taras Shevchenko ...
honoring a renascence in Ukraine of liberty and freedom.

UNWLA publishes brochure on children's rights in USSR

NEW YORK, N.Y. — The Ukrainian National Women's League of America (UNWLA) has published a brochure on the rights of children in the Soviet Union on the occasion of International Year of the Child.

The brochure cites passages from the Declaration of the Rights of the Child, which was unanimously adopted on November 20, 1959, by the U.N. General Assembly, and then shows how these rights are violated in the Soviet Union.

As examples of Soviet violations of children's rights, the brochure cites the cases of children of several Ukrainian political prisoners.

"Yuriy Shukhevych and his children are not the only ones to be punished for the activities of his parents," states the brochure. "The children of Ukrainian dissidents currently serving prison or exile terms — Valentyn Moroz, Vyacheslav Chornovil, Ihor and Iryna Kalynets, Vasyl Lisovy, Petro Ruban, Yevhen Sverstiuk, Vasyl Stus, to name but a few — have all been deprived of the care and protection of one or both of their parents, solely because their parents spoke out in defense of human and national rights. These children bear the stigma of being traitors' children. They are harassed, denied admission to higher education."

The brochure also points out that children in Ukraine today are denied the right of a name and nationality, a right which is guaranteed by Principle 3 of the declaration.

"How can a child exercise his right to his Ukrainian nationality in a Ukraine, in which practically all day care centers and kindergartens are conducted in the Russian language," the brochure states.

Iryna and Roman Shukhevych

Vera Sverstiuk

Stating that "the essence of children's rights in the Soviet Union is the 'right' to denounce their parents," the brochure concludes that "where human rights are not safeguarded, the rights of children — according to the spirit of the Declaration of the Rights of the Child — will also be neglected."

Photos of Iryna and Roman Shukhevych, Taras Chornovil, Dzvinka Kalynets, Vera Sverstiuk and Nadia Svitlychna and her sons, Yarema and Ivan, are included in the brochure.

МОЛОДА УКРАЇНА

В справі українського Року дитини

Гасло українського Року дитини
«Дитина — скарб нації»

(СФУЖО) — У 20-річчя Хартії прав дитини Асамблея ОН проголосила 1979-ий рік міжнародним Роком дитини. Хартія прав дитини з 1959 р. виступає проти дискримінації і кривди в усіх ділянках біологічного і духового життя дитини, її родини й оточення.

Держави й народи світу, з уваги до своїх майбутніх поколінь, відповіли прихильно на проголошення міжнародного Року дитини і відмічають його широко закроєніми акціями, які будуть проводитися упродовж двох декад — від 1979 до 2000 рр.

На жаль, усі форми дискримінації і переслідування дитини, поміщені в Хартії прав дитини, виявляються в поневоленні Україні. Українська спільнота у вільному світі має змогу в рамках міжнародного Року дитини піднести голос в обороні дитини в Україні й одночас виявити осяги української дитини у свободних умовинах країн нашого поселення.

ЗАМУЧЕНИМ ДІТЯМ

У програмі Українського Року Дитини ставимо на першому місці оборону української дитини в Україні. Така була думка діячів цього Року, така була вимога українського

загалу, висловлена на III Конгресі Вільних Українців у листопаді 1978 р. у Нью Йорку. Така вимога є оправдана, якщо глянемо на долю нашої дитини однаково з сучасної, як історичної перспективи. Коли стасмо на сторожі душі сучасної дитини в Україні, яка заразає релігійного і національного переслідування, то в сторичному минулому найяскравіше видніють голода геноциди років 1921—1933—1946 із смертю мільйонів украйнців, у яких діти були першими й найчисленнішими жертвами. Ці знищення-голокости заслуговують не лише відмічення в історії, але й на вішанування пам'яті їхніх жертв.

Український Рік Дитини є тією рамою, в яку слід вложити це вітання в усіх країнах поселення, згадати в молитвах і дії невинних мучеників, які страждали і вмирали лише тому, що були українськими дітьми. Світова Комісія Українського Року Дитини просить присвячити Замученим Дітям одну з недель 1979 року. У поодиноких місцевостях в ідея зустріч заупокійні Богослужіння, а відтак відбути зустріч громадянства з участию дітей, з відповідною для подій програмою. Також зложити пожертву на Освітньо-Допоміжний Фонд Українського Року Дитини, призначений на допомогу потребуючим українським дітям.

Про це відмічення повідомляється і міжнародний світ. Тому подаймо заздалегідь про відповідну інформацію для неукраїнських народів та етнічних груп.

Присоюммо українську Церкву з усім її духовенством обнати провід у церковних Богослужібах, Крайові Комітети Українського Року Дитини,

“THE VOICE OF THE MARTYRS”

Taras Chornovil

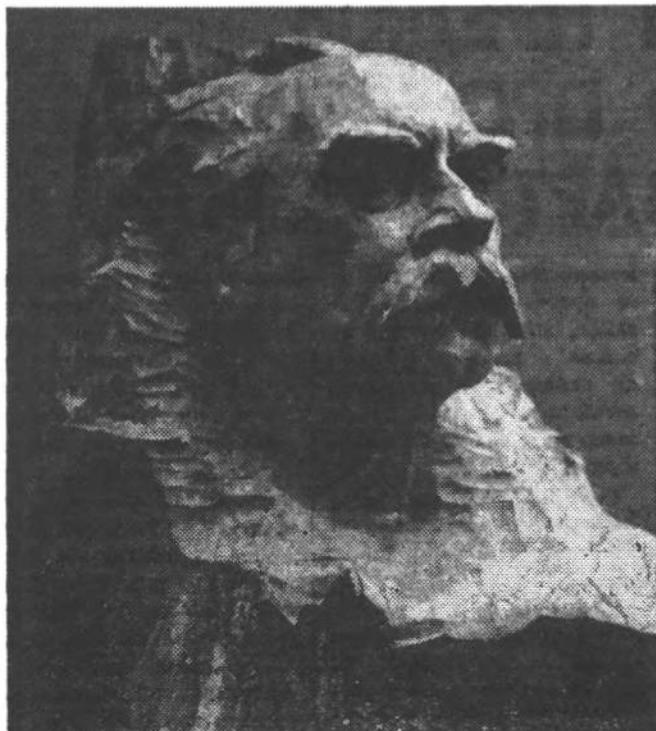

Photos reproduced from UNWLA brochure

Dzvinka Kalynets

For copies of the brochure contact the UNWLA at 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

ЛЕВКО РЕВУЦЬКИЙ

Портрет Левка Ревуцького роботи В. Бородай.

Levko Revutsky Scholarship

The Levko Revutsky Scholarship was a rather spontaneous idea to honor the Ukrainian composer on the first anniversary of his death and it coincided with the desire of some of Ukrainian-American students to popularize classic Ukrainian music in the West. The Irvington (New Jersey) branch of the Ukrainian Music Institute of America prepared a concert of Levko Revutsky's works, which was given on May 6th 1978 at Ukrainian Community Center in Irvington, N. J. Twelve piano compositions of the late composer were performed by the Institute students, an essay about the composer's life and works was read, and recordings of his two symphonic works, the cantata "Khustyna" and the Piano Concerto in F major, Op. 18, were played. The proceeds from the concert totalled two hundred and fifty dollars. This sum was used to open an account at the Self-Reliance Credit Union in Newark for the Levko Revutsky Scholarship Fund. Today the amount has grown to three hundred dollars thanks to two anonymous donors.

The name Levko Revutsky is well known in the world of music. The facts that the news of his death, on March 29, 1977 in Kiev, was reported by The New York Times before it was published by the Ukrainian-American press and that his works were broadcast by a prestigious American radio station speak for themselves. Those who are familiar with the works of the composer know that he drew Ukrainian music closer to the currents of contemporary musical literature. Levko Revutsky dedicated over forty years of his life to the Kiev Conservatory, where he educated a whole generation of contemporary Ukrainian composers who made significant contributions to the progress and development of Ukrainian music.

It was not easy for Revutsky to compose under the painstaking guardianship of the Soviet government. He was under constant pressure to revise his best works and "bring them closer to the masses". This, of course, meant lowering the artistic standards and slowing down the growth of Ukrainian musical culture and creativity. Vocal works of the late composer, the lyrics of which showed a sharp contrast to Communist ideology, remain in manuscripts and perhaps will never be published. Certain songs from his collection of Galician songs have been banned from performance and the lyrics of the Sichovi Striltsi songs have been falsified. The composer was forced to compose songs with political propaganda.

Levko Revutsky was a descendant of a wealthy aristocrat, whose great-grandfather was an officer in the Army of the Zaporozhian Cossacks. The composer's father was a priest. The Revutskys were related to the writer Oleksa Storozhenko and Mykola Storozhenko, who was the vice president of the Shakespearean Society in England. Levko Revutsky maintained friendship with Ukrainian composers in Lviv during World War II especially with Vasyl Barvinsky who spent ten years in Soviet concentration camp after the war. Levko Revutsky's brother Dmytro, a well known Ukrainian philologist and art critic, greatly inspired and encouraged him to compose in the Ukrainian national vein. Dmytro Revutsky was murdered under mysterious circumstances.

The first recipient of the Levko Revutsky Scholarship was Maria Sochan of Woodcliff Lake, N. J. Through her dedication Marichka, as she is known to her friends, has shown that the importance of Ukrainian music is as valuable to her as her personal professional career. She received her B.A. degree at Manhattanville College in Purchase, New York in May 1978.

The date of her senior recital nearly coincided with the first anniversary of Levko Revutsky's death. Marichka included five piano Preludes of Revutsky in her recital and added information about his life and work in the program notes. For her final paper she chose the topic "Levko Revutsky and Ukrainian Music of the Twentieth Century", documenting it with tapes and an analysis of Revutsky's Second Symphony and with numerous examples of Ukrainian folksongs which motivated Ukrainian composers.

Works of Ukrainian composers, including the Preludes of Revutsky, were performed by Marichka at yearly recitals of outstanding students of the Ukrainian Music Institute of America. She also played them at two jubilee concerts, one of which took place at New York Carnegie Recital Hall in honor of the 25th anniversary of the founding of the Institute. Maria Sochan also played works of Revutsky at a concert arranged by a pianist Mrs. Florence Bocarius-Sahaydachny, who, with great enthusiasm, has been acquainting the American public with Ukrainian music for some time. Marichka was one of the few Ukrainian performers at the concert. Most of the other performers were non-Ukrainian. The audience at the concert included delegates from the United Nations and the Swedish and Austrian embassies. The program included the reading of greetings and congratulations from President Carter.

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ Д-РА ПЕТРА І ОЛЬГИ МОЗЮКІВ

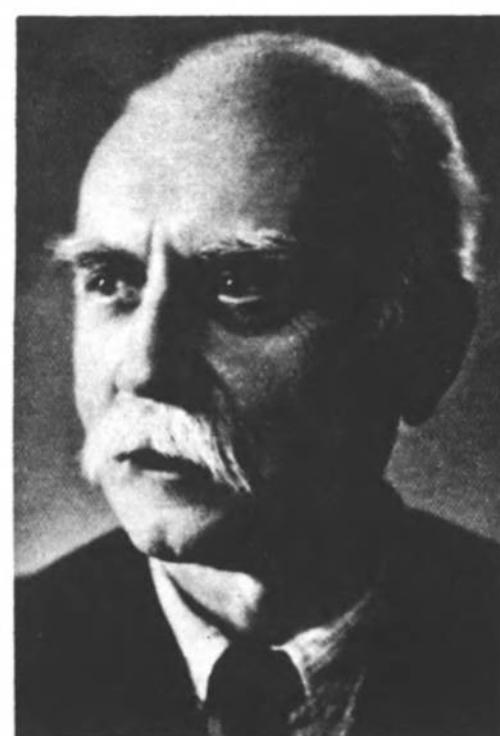
В неділю 10-го червня ц. р. доні д-ра Петра і Ольги Мозюків — Іка, Женеві та Христинки усадили гарну несподіванку своїм Батькам. Вони влаштували для них урочисте прийняття у Срібні Роковини їхнього відчайдія.

На це свято запросяли їхніх найближчих приятелів з родинами а саме: Іоханович, Сосенік, Мурськіх, Харуків, Вітковських, пані Надію Верію та сином, пана Ольгу Калімон з донею і зятем та родину д-ра П. Пундіка.

Прийняття відбулося в мешканні старшої дочки ної, яка студіє право науки та живе у східній частині вулиці Рендолф-Чікаго в гарно уз简ованому мешканні — кондомініумі з видом на озеро. — Приміська гостинна зі смачними стравами, веселими, дружині настриг створювала зворушливу родинну атмосферу.

В часі прийняття гости з донею склали Ювільтам свої особисті побажання і жартували та відспівали «Многая Літа», а з автором — фотографом закріпили це родинне свято фотографією для будущих внуків і правнуків п-ва П. і О. Мозюків.

Від Редакції: «Екран» передає Ювільтам і свої мирні привіти з нагоди цього родинного свята та бажає щастя, здоров'я і радості в юності цілої Родини.

COMPOSER LEV REVUTSKY

УСПІХИ УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДІ

Олег Сидор, син д-ра Павла і д-р Юлії Сидорів одержав 20 травня 1979 р. в Іллінському університеті в Шемпейн-Урбана диплом бакалавра мальстрма та рисунку.

Олег, абсолютент українознавчої школи Т-ва Учительська Громада, абсолютент Українського Музичного Інституту, член пласти та Українського Народного Союзу Об'єднання Українських Мистецтв у Чікаго.

З цієї нагоди Олега вітають його Батьки, близча і дальша родина та приятели — його вчителі. Приємно є також підкреслити, що Олег зложив з цієї нагоди пожертви по сто доларів на Фонд Валентина Мороза у Гарварді, на Український Інститут Модерного Мистецтва в Чікаго і на Літ. Фонд І. Франка. — Це вже третій з черги з учнів з абсолютентів Українознавчої Школи, Учительської

Марічка Соchan

Олег Сидор

Громада, що пожертвували свої стодоларові датки на Літ. Фонд І. Франка, а ними є: д-р Б. Антонович, мігр. Олег Сайдівич та Окаляр Олег Сидор. — Віримо, що всі молоді абсолютенти школ Українознавства і наші молоді професіоналісти підуть їхніми слідами. Фото-знімки молодих і старших, що стануть „сотниками“ нашого Літ. Фонду, міститимемо на сторінках „Екрану“.

Редакція „Екран“ вітає також Олега Сидора з успіхом в його університетських студіях і пересилає тратуляції цілі Родині.

Я.Славутич в антології "Поети Канади"

Щойно вийшла у світ антологія англомовної поезії "Поети Канади", що охоплює 200 найкращих канадських поетів за 400 років. Книгу склав відомий поет і літературознавець Джон Роберт Коломбо, даючи лише по одному віршеві кожного автора, поряд біо-бібліографічної сильветки про нього. У цій антології на стор. 158-159 уміщено твір Яра Славутича "Хай би гнів я в сирій землі", що вперше з'явився в збірці "Оаза" / Едмонтон, 1960/, а тепер передрукований у його книзі "Зібрані твори, 1938-1978". Це єдиний український автор у Канаді, що його пошановано включенням до антології.

гі - підсумкового видання скарбів канадської літератури.

Англомовні переклади творів Яра Славутича з'являються в канадських виданнях не вперше; так,

раніше були вони вміщені в таких антологіях чи збірниках: The Ukrainian Poets, 1189-1962 (University of Toronto Press, 1963), Chinook Arch: A Centennial Anthology (1967), Canadian Literature (University of British Columbia, 1969), Volvox: Poetry from the Unofficial Languages of Canada in English Translation (Vancouver, 1971).

Крім того, Яр Славутич - автор двох книжок в англійському перекладі: Oasis: Selected Poems (1959), The Conquerors of the Prairies (1974). Його твори перекладено також на німецьку, французьку, еспанську та литовську мови.

Я. СЛАВУТИЧ - Голова Українського Шекспірівського Товариства

матурга.

Доповіді Яра Славутича

Протягом квітня — червня 1979 р. д-р Яр Славутич, професор Албертського університету, прочитав чотири доповіді на конференціях наукових товариств, а саме: „Поетика Василя Стефаніка” в Невадському університеті (Лас-Вегас), „Метафора Лесі Українки” в Саскачеванському університеті (Саскатун), „Радянська мовна політика в Україні” в Іллінойському університеті (Урбана) та „Українська література в Канаді” в Університеті Ріджайн (Саскачеван). Одночасно він мав три літературні вечори в містах Лос-Анджелес, Сан-Дієго та Ріджайна, де читав уривки зі своєї нової книги „Зібрані твори, 1938-1978”.

Історія наших днів друкується п'ятий том студій Канади

П'ятий том «Студій до історії українців Канади», який зараз друкується, присвятив д-р М. Марунчак 20-им рокам нашого сторіччя.

Коли його чотири перші томи «Студій до історії українців Канади» присвячені повністю пionерській добі, то в п'ятому томі автор обговорює питання важе доби між двома Світовими війнами.

Є тут такі розвідки, як Український Червоний Хрест у Канаді, Український Центральний Комітет, праця Misi Західної Української Народної Республіки в Канаді Іван Боберський та д-р О. Назарук), зв'язки українців Канади з Рідним Краєм, праця Товариства Опіки над українськими переселенцями ім. св. Рафаїла та співпраця цього товариства з тогожnim товариством у Львові, відвідини Митрополита Андрея Шептицького в Канаді та його ролі у визвольній справі. Є теж зведені статистичні дані відносно української організованості в цій добі, формування третього стану (вирощування інтелігенції) тощо.

Присвятив автор свої сторінки церковні і політичні боротьби

того ж часу, яка поважно ослаблювала народний потенціал.

Цей п'ятий том «Студій до історії українців Канади» д-ра М. Марунчака є доповнений докumentальним додатком рідкісних архівних матеріалів та декількома меморандумами українців Канади до Федерального уряду в Оттаві та до прем'єра Великої Британії Лайда Джорджа. В ньому також друкується денник одного з передових діячів другої доби, який кидає багато світла на закулісся українського громадського життя того часу «у вершках».

П'ятий том «Студій до історії українців Канади» д-ра Марунчака, подібно як чотири попередні томи «Студій», є прямим доповненням до його загальної двотомової «Історії українців Канади», яка появилася в роках 1968 і 1974 та великої англомовної „The Ukrainian Canadians: A History” з 1970 року.

Інформації у всіх названих виданнях можна отримати в канцелярії УВАН в Канаді або писати:

Historical Publications
296 Knovles Ave.
Winnipeg R2G 1E2

Новий провід Інституту М.Шашкевича в Вінніпегу

На загальних зборах Інституту—Заповідника Маркіяна Шашкевича у Вінніпезі, які відбулися в дні 28 травня ц.р. одноголосно вибрано на голову цієї установи д-ра Михайла Марунчака, довголітнього наукового секретаря цього інституту, який одночасно був редактором «Шашкевичії» від П початків.

До кураторії цієї установи були ще вибрані: Ред. Анатоль Курдилік, перший заступник, мгр. Василь Матвіїв, секретар а далі Мирослав Співак, Володимир Божик, Андрій Господин, проф. Ярослав Розумний, о. д-р О. Баран. Загальні збори уповноважили вибрану кураторію кооптувати додаткових членів управи в

Д-р Мих. Марунчак

разі потреби. Крім кураторії існує теж Наукова Рада, якої обновлений склад буде заповданий до відома в найближчому часі.

Зборами проводила президія на чолі з проф. Я. Розумним. На зборах встановлено пам'ять померлих членів, а серед них двох почесних членів інституту, проф. М. Тершаківця та дир. С. Шаха, як теж голову Т-ва «Рідна Школа Маркіяна Шашкевича» Василя Запісського, який довгі роки сповідав функцію касира Інституту.

Адреси інституту-Заповідника Маркіяна Шашкевича:

Markian Shashkewych Centre
49 Euclid Ave., Winnipeg 4.
Canada

Спомагаючим членом цієї установи може стати кожний. Членський внесок мінімальний, бо становить тільки три долари річно.

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ З РИМУ

Польський місячник „Культура”, що появляється в Парижі, приносить у свому жовтневому числі „Кореспонденцію з Риму” Домініка Моравського, в якій він цитує листа Блаженнішого до кардиналів та предсідників єпископських конференцій про ситуацію нашої Церкви. Автор підкреслює, що цей лист прочитав на конференції польського єпископату кардинал Вишінський. На цей лист наспіло ряд відповідей з виявами солідарності, між ін. від бл. п. Папи Івана Павла I та від предсідника італійської єпископської конференції, кардинала Пома. Д. Моравські пише теж про те, що на вимогу кард. Вілебрандса наш Блаженніший прийняв на авдіснції делегата Рос. Правосл. Церкви, мітр. Нікодима (помер нагло під час авдіснції у Папи), який цікавився УКУніверситетом та його видавничою діяльністю. Наступника Нікодима, мітр. Ювеналія, який також намагався дістатись до нашого Патріарха, він не прийняв. Д. Моравські так коментує цю подію: „... Доки Пімен не відкличе своєї заяви про ліквідацію УКЦеркви з-перед 7 років (заява та була зложена в приявності мовчазного кард. Вілебрандса), доти не може бути мови про якесь зближення чи навіть діалог”.

ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК — 4 ЛЮТОГО 1979

D.C. parishioners say "thanks"

Parishioners of St. Andrew Ukrainian Orthodox Church in Washington, D.C., wanted to express their gratitude for the release of Valentyn Moroz in a novel way. What better way to do this, they decided, than to erect a large sign in front of the church facing busy 16th Street which leads towards the White House.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІМН У СЛАВНОМУ ВАГНЕРІВСЬКОМУ ФЕСТШПІЛЬГАВЗІ.

(У десятиліття жертвенної праці членів Музично-Вокальної Секції Українського Табору в Байройті, а, зокрема її диригентів композитора проф. І. Недільського, проф. В. Ілєнка та д-ра Б. Кушніра).

12

В цьому короткому споміні годі згадати про всі виступи Музично-Вокальної Секції та хору „Боян“ на протязі кілька літньої жертвенної іх праці. Та хай бодай декілька статистичних даних унаглядяєть цей великий вклад праці. Секція за весь час свого існування мала коло 300 членів. Влаштувала 327 імпрез (не вчисляючи до них співучерківників хорів у греко-католицькій і православній церквах), з того 42 концерти для габоровиків, 56 для хворих, 19 для чужинців по шпитах, 29 для американських військових частин, 7 для німецького населення, 12 релігійних концертів місцевих і позамісцевих, 9 репрезентаційних концертів в театральних залах Байройту, 39 театральних вистав (місцевих і позамісцевих), 27 ревів та виступів оркестри, 7 виступів хору в процесі, 59 виступів хору з нагоди національних свят. Ось баланс праці цієї жліттини в тому кількостічному осередку українських скитаць.

Та все ж про два виступи Секції, а зокрема, хору „Боян“ у їхніх десятиліття належать таки згадати, бо вони своєю валгою заслуговують на окрему згадку.

13 червня 1948 р. хорові „Боян“ припала честь репрезентувати українське хорове мистецтво в Головній Кватирі IPO в Бад-Кісінгені перед представниками центрального управління тієї міжнародної організації, а саме — перед американським генералом Теком і його дружиною, генеральним секретарем тієї організації в Женеві п. Едвардом, п. Робертсоном, представницями Міжнародного Жіночого Союзу в Женеві та перед представниками Головної Кватир IPO на Німеччині з п. Едвардом на чолі (всіх понад сто осіб). Проф. Недільському прийшлося добре і опрацювати над приготуванням хору для цього визначного виступу. По закінченні концерту ген. Тек, складаючи гратуляції проф. Недільському, заявив (наводжу дослівно): „Я очарований українською піснею та народною ношою. Я не знати, що в таборах знаходить такий цінний матеріал. Докладатиму всіх старань, щоб еміграція пішла на нові рейки, щоб не виривали з таборів поодиноких людей, але щоб скитальці могли виждати спільно“.

Представниця Міжнародного Союзу Жінок висловилась так:

„Перекажіть українським скитальцям, що я не знала й

власне завданням Музично-Вокальної Секції від початку її існування було здобувати добре ім'я для української громади.

Та вершком мистецького десягнення й пропаганди української пісні був виступ хору „Боян“ на репрезентаційному концерті в роковині Т. Шевченка у залах славного на весь світ Вагнерівського т. зв. Фестшпільгавзу. Фестшпільгавз — це гордоці не тільки мешканців Байройту, але й цілої німецької спільноти. Попасті на сцену Фестшпільгавзу надзвичайно важко, бо управа його ставить дуже великі вимоги під мистецьким оглядом.

Про час концерту було оголошено афішами також в німецькій мові. Тільки той, хто жив Байройт, знає, як гордяться байройтівці своїм Феотшпільгавзом. На кожній імпрезі його зали завжди виповнена до останнього місця місцевою та позамісцевою публікою. І тому не диво, що під час заповідженого концерту заля Фестшпільгавзу була виповнена по береги

такими таборовиками, як і чужинцями-представниками американського військового й цивільного управління, IPO, численними німцями, а між ними музичними фахівцями та репортерами місцевої преси — тим більше, що концерт відбувався при співучасті повної симфонічної оркестри байротівської філармонії.

В програму концерту входили такі хорові речі, як „Заповіт“ — муз. Вербицького на два хори, „Туман хвилями лягас“ — з опери „Утопіана“ та кантата „Буть пороги“ — муз. Лисенка. До участі в Концерті запрошено відомих оперових співаків В. Матіяша (відспівав „Ой, Дніпра“ — муз. Лисенка і псалом 94 до слів Шевченка, муз. Барвінського) та О. Руснака (відспівав „Гетьмані“ і „Садок вишневий“ — муз. Лисенка). Диригував хорами та симфонічною оркестрою енергійний д-р Б. Кушнір. Для кращого зрозуміння чужинцями програми і самого свята були роздані приготовані програмки в німецькій та англійській мовах, в яких

Д-р Василь Палідвор

подано коротко про життя, творчість та значення Т. Шевченка для українського народу; при цьому був рівночасно поданий переклад першої строфі, „Заповіту“..

Д-р Василь Палідвор
СВОБОДА,

Мішаний хор „Боян“ у Байройті з Німеччини. Посередині диригент пок. Іван Недільський і д-р Богдан Кушнір.

Василь Матіаш

Гурток Усусусів (з однодумцями) в Байройті (1947). Приявні зліва вправо: Михаїл Гузар, О. Бобицький, Угрин Безгрішний, Михаїл Хом'як, В. Ратич, Омелян Калитовський, Кулік, Ратичева (Дмитрук), М. Петруняк, Олінкевич — голова табору, Дюк, Вавриків, Лука Луців, Н. Недільський, Микола Остап'як, Франц Липецький, Верб'янський. Зі з'їзду в Регенсбург: святочна передача грамоти з емблемами У. С. С. Курінєві. Пластунів ім. Черника (молодому поколінню) 19-21. VI. 1948 р.

(З архіву д-р. Василя Палідвора — Нью-Йорк)

„Екран“ Рік XVIII, Ч. 100-101 Березень-Червень 1979

ПРОФ. Д.Р.
МАРІЯН ПАНЧИШИН
6-ІХ-1882-9-Х-1943

У 30-ЛІТТЯ СМЕРТИ
ВЕАІКОГО ВЧЕНОГО
ЛІКАРЯ
ГРОМАДЯНИНА
ЛЮДИНИ

НОВА ЗОРЯ

Українське Лікарське Товариство Північної Америки, Відділ Ілліной, урочисто вшанувало пам'ять
бл. п. проф. д-ра Маріяна Панчишина у 35-літті його смерти.

УЧАСНИКИ СВЯТОЧНИХ СХОДИН УЛТПА, ВІДДІЛ ІЛЛІНОЙ — В першому ряді сидять (зліва до
права): д-р Іван Козій з дружиною, д-р Роман Крупка з дружиною, д-р Тома Воробець, Дос-
тойна Вдова п. Ольна Панчишин, д-р Роман Оришкевич з дружиною і д-р Теодор Парфанович

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ УЛТПА

Дев'ятого жовтня ц.р. сповнилося 35 років з дня смерті проф. д-ра Маріяна Апнчишина, визначного лікаря-спеціаліста й видатного наукового та громадського діяча, однієї з найбільш відомих і славних постатей українського життя в Західній Україні між двома світовими війнами а також в часах більшевицької та німецької окупації.

З цієї нагоди, в суботу, 28-го жовтня цього року, відбулися святочні сходини Українського Лікарського Товариства в Шикаго, присвячені світлій пам'яті незабутнього і дорогого професора д-ра Панчишина.

Сходини відбулися в Інституті Модерного Мистецтва, в присутності лікарів та гостей, а особливо в присутності шанованої вдови, пані Ольги Панчишин (з дому Кривокульських). Син, д-р Маріян Панчишин (молодший), на жаль, не міг прийти на це свято з причини хвороби, що прив'язала його до ліжка.

Сходини відкрив урочисто д-р Роман Оришкевич, голова Відділу, а потім святочну доповідь та короткі спомини виголосили чотири лікарі, а саме д-р Іван Дачишин, д-р Тома Воробець, д-р Роман Крупка та д-р Теодор Парфанович. Головну святочну промову мав д-р Іван Дачишин, який подав короткий життєвий шлях, лікарську, наукову та громадську працю професора д-ра Маріяна Панчишина.

Як подав д-р Дачишин, професор Панчишин народився у Львові, 6-го вересня 1882 року, в українській міщанській родині. У Львові отримав він середню та університетську освіту та став працювати лікарем-асистентом в Анatomічному Інституті.

В часі української національної революції в 1918 р. став він твердо по стороні відродженій української державницької ідеї.

По програній боротьбі за незалежність України, в 1921 році д-р М. Панчишин організує і розбудовує медичний факультет УВШ (Українська Висока Школа), як тої називали Український Тайний Університет, на якому викладає він анатомію, а також в один час був ректором УВШ. Після закриття УВШ коли полякам, він продовжує і провадити високоякісну приватну практику внутрішньої медицини та помагає стипендіямм копішнім студентам закінчити медицину закордоном.

Він відкідає запрошення поляків обняти катедру внутрішньої

медицини у Варшаві, а залишається у рідному Львові та бере активну участь в зорганізованому лікарському і громадському житті.

Проф. Панчишин організує і провадить Українське Гігієнічне Товариство, щоб піднести здоровельний стан свого народу. Він організує і провадить "протитуберкульозний диспенсер" та є директором медичної клініки шпиталі Народної Лічниці. Проф. Панчишин є активним членом Українського Лікарського Товариства та дійсним членом НТШ, та бере наявну участь в їхніх сходинах та з'їздах.

Під час першої більшевицької окупації він є викладачем ікерівником в Медичному Інституті та депутатом до Верховної Ради ССР, де заступається за українські інтереси. Під час німецької окупації висиднє від німців відкриття Медичного Інституту, в якому багато українських студентів могло продовжувати чи почати свою медичну студію. В цих трудніх умовах тяжкої праці й нервового напруження та наганки зі сторони поляків, серце проф. Панчишина не витримало і він помер 9-го жовтня 1943 року.

Після доповіді д-ра Дачишина говорив наш сеньйор д-р Тома Воробець, який був студентом та асистентом анатомії проф. Панчишина. Він також оповідав про свою співпрацю в Українському Гігієнічному Товаристві. Д-р Роман Крупка згадав проф. Панчишина із часів Українського Тайного Університету, де він був студентом і асистентом на анатомії та про його часті зустрічі й співпрацю в шпиталі Народної Лічниці. Д-р Теодор Парфанович згадав проф. Панчишина зі своїх студентських часів в Українському Тайному Університеті та свою активну участь (як свідок-дружба) під час вінчання Професора з панною Ольгою Кривокульською, 19-го лютого 1921 року.

На закінчення хочу вжити слів д-ра Томи Воробца, який цитував нашого славного поета і мислителя Максима Рильського "Хто не шанує видатних людей свого народу той сам не є гідний пошани" або "Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього".

Завдання української медицини не міняються, а це — служіння своєму народові в рідному краю і тут на еміграції. Так українські лікарі у вільному світі гідно представляють цінності української

ПЕРШИЙ РІК МЕДИЧНИХ СТУДІЙ УКРАЇНСЬКОГО ТАЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
У ЛЬВОВІ 1923 Р. (ПРОФЕСОРЫ I СТУДЕНТИ).

Сидять з ліва вправо: д-р Олександр Барвінський — органічна хімія, д-р Майсім Музика — гістологія, д-р Маріян Панчишин — ректор — анатомія, д-р Олександр Подолинський — положництво і генікологія, д-р Олександр Тусовський — біохімія, д-р Пірняк — неорганічна хімія, проф. Володимир Кудимович — фізика.

Foto з архіву міра Ільї Городецького (Сирадзя).

Ukrainian soloist to sing with Warren Symphony

WARREN, Mich. — Celebrated Ukrainian soloist Christina Romana Lypeckyj will appear as mezzo-soprano soloist in a performance of Beethoven's Ninth Symphony on May 20 with the Warren (Michigan) Symphony.

The Warren Orchestra, located in the Detroit suburban area, is considered one of the leading symphonies in the state.

She has appeared throughout the country in operas, recitals and with orchestras.

науки і культури та помогают
Україні в боротьбі за волю і державність..

Д-р Павло Пундій

ВІД ВИДАВНИЦТВА, РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ

Просимо Шановних Читачів, Учителів, Виховників, Родичів, Симпатиків і Співробітників журналу і в майбутньому даті заохочувати своїх знайомих та приятелів до читання і передплатування „Екрану“. Кожному новому читачеві радо вишлемо журнал для пізнання його змісту без жодного грошевого зобов'язання,

У нашому Видавництві можна набути кожнічно цілі комплекти „Екрану“, за війнятком двох чисел. За інформаціями, замовленнями та оказовими числами просимо звертатися на адресу видавництва „Екрану“: Адам Антонович

2222 W. Erie St., Chicago, Ill. 60612

Цією дорогою запрошуємо як старших, так і молодь до співпраці в розвивові єдиного того рода ілюстрованого українського журнала в вільному світі, з огляду на його соборницький зміст.

Адам Антонович

ПОЯВИВСЯ „АЛЬБОМ
УКРАЇНСЬКИХ КНЯЗІВ,
КОРОЛІВ, ГЕТЬМАНІВ
І ПРЕЗИДЕНТА“
ЦІНА: 2 дол.

Christina Romana Lypeckyj

Христіна Лінценська виступить в програмі ювілейних святкувань Людкевичі в Чикаго в дій 1 грудня 1979 р.

„ЖУРАВЛІ” – УКРАЇНСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ ХОР У ПОЛЬЩІ

„Журавлі! — Десять курличутъ. Де сядуть? — У тебе, слухачу, на городі сядемо! — А що нам? За нами пісня, і попереду далеч: наче пісня?”

Остан Лапський

„Журавлі” — унікальне явище! — як жоден інший колектив повинен свій час, свої робочі хвилини міряти подвійною, потрійною, чотири, а то й п'ятікратною мірою.

П'ятдесят п'ять концертів-спектаклів, біля сорока тисяч глядачів у Польщі і друге стільки в Чехословаччині, виступають на великих фільгармонічних сценах Варшави, Щецина, Броцлава, Гданська і Свидницького амфітеатру, мандри з піснею до слухача у великих культурних центрах, як Кошалін, Ольштин, Ельблонг, Краків, Перемишль чи Зелена Гора, до міст, містечок, а також на такі села, як Лельково, Круклінки, Мокре, Лосс чи Стегни, концерти, призначені знаєдьмам хорової музики і насамперед масовому глядачеві — це сліди, якими хор густо позначив перше своє п'ятіріччя.

З-го липня „Журавлі” брали участь у Міжнародному фестивалі хорової пісні у Мендинзіздрах. На 16 хорів з цілого майданчику світу (8 хорів заграниці, 8 найкращих з Польщі, в тому є „Журавлі”). „Журавлі” виступали одну з головних нагород Товариства любителів Мендинзіздрах. Слід згадати, що головну нагороду (першу) здобув кацадський хор з Ванкувер ім. С. Баха.

Заснований за ініціативою свого керівника, діригента Ярослава Полянського, а також великого шанувальника українського хорового мистецтва Антона Ринкевича — від лютого 1972 р. „Журавлі” відроджуються і зміцнюються раз на кілька місяців то тут, то там. Рушійно силою художнього росту колективу є вірність пісні, віри в пісню. Хористи-мешканці 20 мі-

шевостей, представники різних професій. Поруч себе один акорд заспівують студенти й селяни, лікарі і ремісники, інженери і робочі, юристи і службовці, економісти-співаки культури.

Мета у них — створити кольористу панораму українського хорового мистецтва. Вивчають твори різних епох і жанрів: від пісні народної (історичної, козацької та чумашкої) до професіональної: старої — відомих і анонімних авторів, класичної — епохи романтизму та сучасності. До появлюють свою скарбницю хоровою літературою інших народів, віддавши належне місце — польській. Отже створили цей хор із безмежною любові до хорової пісні, з прagnенням пізнати багато щу скарбницю написаного в минулому і в наш час. Репертуар для них є тим фактором, який визначає шлях їхнього розвитку, немов самоокреслює їх.

Ідути до мети постійно збагачуючи виконавчі засоби, до свід, спертий на працю, доведену до меж фізичних можливостей колективу. Щоби досягнути вершин хорового співу, постановили бути високо дисципліновані, щирим коалітивом, дружньо жити, вміти підпорядкувати особисті справи справам колективу. Створили хор, бо хотіли співати, іх не лякають жодні труднощі, яких вони мають безлік, не охоплює зневіра. Ми не годні того назвіть зрозуміти. Але ми знаємо, що пофіт слухача на „журавлину” пісню відкрив хорові перспективи віддалого розвитку, дав йому право творчо існувати.

Нижче подаємо короткі фрагменти із рецензій, писаних професіональною музичною критикою, теж Польщі.

„Колектив „Журавлі”, як дійсний член Польської стілки хорів і оркестрів, безпечно поширює і збагачує її репертуарний матеріал. (Проф. Йосип Хомінський, „Наше Слово”, Варшава, ч. 17. 1975 р.).

„Уваги заслуговує шляхетний вирівнане звучання (пре-

красні баси), повне близкуче „форте” і милозвучне „піано”. Свобода і ритмічна точність, урізноманітнена динаміка й чиста інтонація — це безсумнівно, заслуга вразливого і талановитого діригента і художнього керівника Ярослава Полянського. Він заслуговує на велике визнання. У хорі є кілька дуже добрих солістів, з яких особливо вирізняється Степан Білянський. (Єжи Колянковські, „Голос праці”, Варшава, ч. 94, 1975 р.)

„Я слухав, слухав, як зачарованій, бо прикриви час від часу очі, мав враження, що чую такі світові слави ансамблі, як хор Александрова, або Центральний ансамблі Польського Війська. А в дійсності це співали чудові українські „Журавлі”, що за дісконала інтерпретація та фінезія презентували творів. Аж запирає віддих в грудях на думку, що так може співати аматорський хор”. (Генрік Шевчик „Рух музичний”, ч. 12, 1975 р., Варшава).

„Хор характеризує чистота інтонаційна, соновите звучання, вершина культури, вміле стосування динаміки”. (Тереса Подеславська, Польське Радіо — Щецин, 7.Х.1976).

„Хор має всі дані, щоб гідно референтувати рівень польської хорової школи” („Жицце музичне”, ч. 11, 1975 р., Варшава).

„На мою думку, колектив належить до найкращих чоловічих хорів Польщі і може концертувати в кожній країні, на найвидніших сценах світу” (Едвард Йозайтіс, „Наше Слово”, ч. 31, 1976 р.)

„Ідеється про колектив високої хорової культури, який вражає виконавчою майстерністю взагалі та окремих солістів. Таке наше переконливе враження після першої зустрічі з ними.” („Нове Життя” ч. 25, 1975 р., Чехословаччина).

„60-особовий хор „Журавлі” положив слухачів творами українських, польських та російських композиторів. Таке мистецтво не тільки „латодіть-обичай”, але єднає, пра-

з уродиновими побажаннями —

для проф. Станіслава Ліндкевича у Львові

МАЕСТРО, СТАНІСЛАВЕ ПИЛИПОВИЧУ, МУЗИКАНТЕ УКРАЇНИ!

Вам, з нагоди Вашого Сторіччя, що поєднало в своїх берегах Життя і Музику, минуле з сучасним, в якому Ви своїм розумом і душою підняли українську музику на світовий сучасний рівень, — ми, чоловічий український в Польщі хор «Журавлі», передаємо найсердечніше вітання і многая літа!

Від Вашої творчості дужчають покоління!

Зліт «Журавлів», Кошалін, 4—8 квітня 1979 р.

цюс для добра миру, з'єднує людей — учоловічус сіт”. (Броніслав Ганіч, „Зожа” — Католицький тижневик, ч. 8, 1976 р., Варшава).

„Журавлі”, „Журавлі”, очарували ви нас українськими піснями. Ви залишили надзвичайно милю враження, радість і правдиву насолоду”. (Глядачка з Цешинщини, „Наше Слово”, ч. 13, 1973 р.)

„Продукція вокальної музики у виконанні „Журавлів” зворує та викликає велике признання. (Б.Г. „Століца”, ч. 15, 1975 р., Варшава).

„Унікальний це хор, маєть у цілому світі” (А.С.Л. „Жицце Пшемиське”, ч. 47, 1974 р.).

„Вже котрий раз з черги слухаєш ці твори, які у виконанні „Журавлів” завжди молоді. І, здається, так слухав би без кінця. Щось дивне діється у твоєму серці, якась не забутня сила розпинає груди, а сльози течуть із очей. Якась радість і сум, біль і забуття — усе нараз вічується”. (Іван Завадський, „Наше Слово”, ч. 30, 1977 р.)

„Журавлі” повністю заслуговують на зараження їх до числа послів польського хору їхнього мистецтва... Говорячи про діригента, треба зазначити, що в основі його успіхів у праці з хором лежить досконаліше знання партитури кожного опрацьованого твору, що дозволяє на встановлення найтіжішого зв'язку, який впли-

ває на те, що хор стає ідеально чутливим інструментом, що дозволяє, навіть під час концерту — творити нові виконавчі концепції”. (Генрік Стіллер, „Наше Слово”, ч. 30, 1978 р.).

„Хвала всьому Українському суспільному-культурному твориству у Варшаві за його спів з художніми самодіяльними колективами, а особливо з таким чудовим хором, яким безсумнівно є чоловічий хор „Журавлі” під керівництвом Ярослава Полянського”. (Едвард Позайтіс, „Наше Слово”, ч. 31, 1976 р.)

„Не часто є в нас можливість слухати „наживо” добру хорову музику в доброму виконанні... Хор „Журавлі” показав свій хіст у широкій гамі барв і настроїв, а також у гарній інтонації (особливо важко досягальний в аматорських колективах”. (Еugeniusz Banachowicz, „Газета Люблінська”, 23, 11, 1977 р.).

„Невгамовані ентузіасти хорового співу періодично „злітають” (надарма ж воно „Журавлі”)... Ювілейний концерт „Журавлів”, що відбувається в залі Варшавської вищої музичної школи, пройшов з винятковим успіхом при первенственному залі”. (Олександр Мінківський — народний артист ССР, професор, „Кульгур і життя”, ч. 47, 1976 р.).

—

IVAN ATAMANETZ
Choir Director

Ukrainian National Choir Dumka 25th ANNIVERSARY OCTOBER 6, 1945

The Ukrainian National Choir Dumka was organized in 1926. Ivan Atamanetz, its founder and director, credits his inspiration to the late Alexander Koshetz and his famous Ukrainian National Choir which made a world concert tour in the early twenties.

Today Dumka is the outstanding Ukrainian mixed choir in the United States. Many of its original members continue to take an active part in all the performances of the ensemble. Its fame has reached many sections of the United States and Canada. Its faithful interpretation of the Ukrainian folk songs and the gaiety and color of the costumes of the choristers have endeared the choir to non-Ukrainian as well as Ukrainian audiences.

When the choir celebrated its fifteenth anniversary, testimonials lauding the cultural contributions of the choir and the talented direction of its performances were received from many civic leaders, music lovers and hundreds of admirers. The war years had not dimmed its lustre as evidenced by the ovations accorded to it during numerous war effort programs in which it participated. It took part in many campaigns for boosting the sale of war bonds. Its participation in the "I AM AN AMERICAN DAY" programs, INTERNATIONAL NIGHT, THE GOLDEN JUBILEE of the Automobile Industry and other civic events of recent date will be long remembered. It has thrilled audiences at the Belle Isle Pop Concerts, in Orchestra Hall, Masonic Auditorium, the Coliseum at the State Fair Grounds, over the radio waves and in concert halls in Detroit, Cleveland, Chicago and Toronto.

Music critics have shown sympathetic appreciation of Dumka's programs in the press reports of our metropolitan newspapers. The Ukrainian Federation of Michigan joins with Dumka's many admirers in paying tribute to the choir and its able and inspiring director for their achievement and cultural influence in our community during the past twenty years.

Капеля Бандуристів - наша гордість

60ЛІТТЯ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ ІМЕНИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Хай не буде ні одного українця хто не послухав би цим разом концерту Капелі Бандуристів, з добірним складом та оновленою програмою.

ЧІКАГО, ІЛЛ. — НЕДІЛЯ, 21 ЖОВТНЯ 1979 — 6:30 ВЕЧ.
Аудиторія Школи Лейн Технікал — Вестерн і Аддісон

„Екран” Рік XVIII Ч. 100-101 Березень-Червень 1979

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ!
ДОНАЖТЬ ДЛОМ, що ВИ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ!

УКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ХОРОВІ “ДУМКА”

На руки дирігента В-шановного пана Івана Атаманця.

Від щирого серця вітаю славний Український Національний Хор “Думка” з його талановитим творцем і керманичем паном Іваном Атаманцем в радісний день ювілею благородної мистецької й громадської діяльності. Вже сама п'ятьнадцять-літня річниця на полі хорового мистецтва є лавровий вінець для Вашої Організації, але її ще прикрашує та ідейність, що лежить в основі Вашої роботи, та любов до української пісні, яка стала для Вас провідною зорею на артистичнім шляху. Популяризуючи ту пісню серед чужинців Ви не тільки вписуєте в музичну історію Детройту ім'я України, але піднімаєте на висоту та поглиблюєте поняття правдивого музичного “аматорства”, надаючи йому шляхотних рис самовіданості та жертвенності, яких бракує по більшості музикальному професіоналізму.

Бажаю Вам усім від щирого серця на многі літа нових успіхів, сили й завзяття у Вашій благородній роботі.

Ваш щирій друг і прихильник,

ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ

3 травня, 1941 року.

* * *

May I take this occasion on the 15th anniversary of the founding of your Chorus, to extend my best personal greetings and to thank each and everyone of you for the fine concerts you gave in connection with the Summer Series played by the Detroit Symphony Orchestra on Belle Isle.

The splendid training of your choral group is due to your splendid ability and the appreciation of the best things in music.

Very sincerely,
Victor Kolar, Conductor of Detroit Symphony Orchestra.

* * *

May I extend through you the best heartiest congratulations and best wishes from the Detroit Symphony Society on this the fifteenth anniversary of the founding of your chorus.

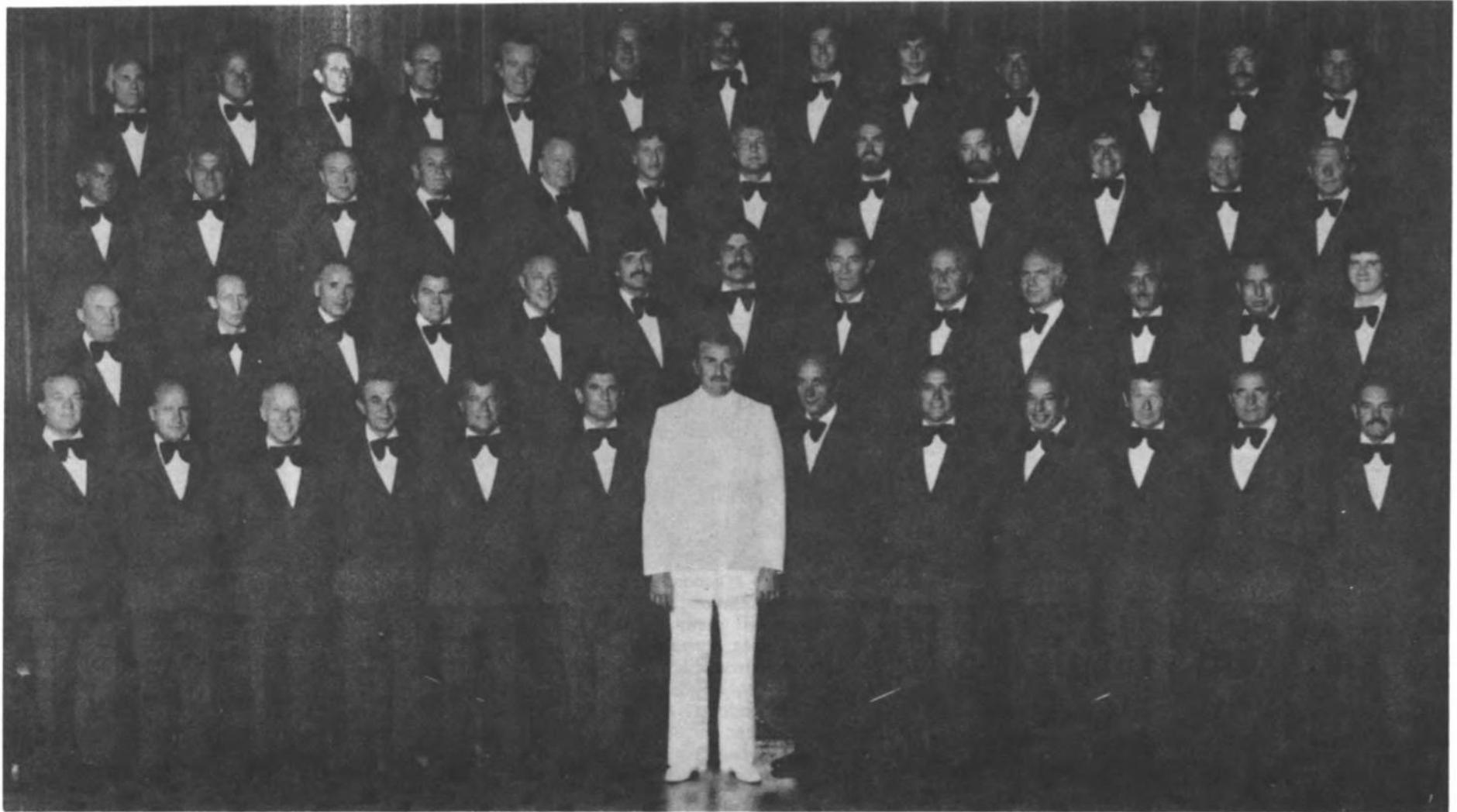
My thoughts go back to the pre-depression days when we had eight weeks of Symphony concerts on Belle Isle and were able to have one night each week devoted to nationalities. I remember with great pleasure how and your chorus made splendid appearance with the Detroit Symphony Orchestra on that series of Open Air Summer Concerts.

I sincerely hope your organization has a splendid Anniversary concert and that you will all be able to work together many more years. With kindest personal greetings, I am

Sincerely yours,
—Murray G. Paterson, Manager of Detroit Symphony Orchestra.

Квитки можна вже набувати
в українських книгарнях і парадіях

Хор „Бурлака” Братства кол. Вояків 1-ої Дивізії УНА в Торонті

НЕЗВИЧАЙНО ГАРНА ІМПРЕЗА

Заходом чоловічого хору „Бурлака” при Станиці Братства кол. вояків 1-ої Дивізії УНА в Торонті — диригент Остап Брезденський, у неділю, 8-го квітня 1979 року, в обширній і акустичній залі „Гленфорест секондарі скул” у Mississauga, відбувся „Великий весняний концерт”, у якому, крім згаданого повище хору, взяли ще участь:

Ансамбль бандуристів ім. Г. Хоткевича при ОДУМ в Торонті — мистецький керівник Микола Балдецький; Симфонічна оркестра та актор-гуморист Володимир Довганюк.

Програма концерту складалась із трьох частин.

1-шу частину розпочав хор „Бурлака” піснею-молитвою „Отче наш” — соліст В. Саковський, яку приявні на залі вислухали стоячи, та проспівали далі „Слава во вишні Богу” — солісти: В. Драбік, І. Кудлач і А. Сорока, „Блажен муж”, „Дорога дальня” та „Грай, бандуро, грай”.

Танцювальний ансамбль „Веснянка”, в гуцульських одягах, при темпераментних звуках оркестри, керівником якої є Петро Уманець, виконав танок „Гуцулка”.

Акторм-гуморист В. Довганюк розвеселив публіку незвичайно вдалим монологом.

З приємністю треба згадати, що в згаданій частині програми член хору „Бурлака” Михайло Кривенький привітав і запросив до слова посадника місцевості Mississauga Г. МакКелліон, яка ширими словами привітала всіх і похвалила діяльність української громади, за що приявні на залі подякували їй довготривалими оплесками.

В 2-ій частині програми хор „Бурлака”, при супроводі ансамблю бандуристів, проспівав пісні: „Про Олексу Довбуша”, „Бандуристе орле сизий”, сл. Т. Шевченка — соліст С. Кривенький, „Ой у полі верба” — солісти — А. Сорока, В. Драбік і М. Лещинський.

Танцювальний ансамбль „Веснянка”, в гарних полтавських строях, під звуки згаданої уже оркестри, виконав український танок „Гопак”.

І цю частину програми закінчив артист В. Довганюк дуже веселим монологом.

В третій частині програми хор „Бурлака”, при супроводі симфонічної оркестри, проспівав пісні: „Дума про Нечая” — солісти С. Кривенький і А. Сорока, „Ой, ти дівчинко”, сл. І. Франка — соліст В. Саковський, „Хор бранців”, сл. Т. Шевченка — соліст В. Драбік, „Пісню про Дніпро” — соліст А. Сорока, та „Вічний революціонер”, сл.

І. Франка, музика для оркестри — Остап Брезденський.

Той, незвичайно вдалий концерт закінчено національним славнем „Ще не вмерла Україна”, який розпочав хор „Бурлака” при супроводі симфонічної оркестри, а приявні на залі підхопили й проспівали його стоячи.

Не пошкодить згадати, що хор „Бурлака” у перших двох частинах концерту, виступив у гарних народніх одягах, а в 3-ій частині — у вечірніх.

Всі точки програми були виконані дуже добре й на високому мистецькому рів-

ЗЛОЖІТЬ ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР НА ЛІТ ФОНД І. ФРАНКА

ні, а численна добірна публіка нагороджувала її виконавців ширими довготривалими оплесками.

Тому організаторам того концерту, всім виконавцям і керівникам поодиноких мистецьких одиниць — треба висловити шире признання і похвалу за їхню важливу й повну посвяти працю.

На спеціальне признання заслужив собі молодий талановитий диригент — Остап Брезденський.

Щастя Вам, Боже!
Д-р Б. Трофим-
Тарновецький
«НАША МЕТА»

СТАНІЦЯ УСУСУСІВ У БАЙРОЙТІ — НІМЕЧЧИНА

На скітальщині в Байройті опинилося 18 бувших Українських Січових Стрільців (Усусусів), які створили організаційну одиницю під назвою — Станіця Усусусів в Байройті.

Дня 24 січня 1948 р. Станіця влаштувала спільну Просфору, в якій взяли участь всі члени родини усусусів у Байройті. Душою вечора — просфори був Угрин-Безгрішний.

Дня 8 травня 1948 р. Станіця відсвяткувала ф'ято „Маківки” з участию великого числа таборовиків.

На З'їзді Усусусів, що відбувся в Регензбургу в дніах 19-21 червня 1948 р., брали участь чотири відпоручники нашої Станіці.

Як відомо на З'їзді передказано грамоту з емблемами Усусусів Курініві Пластунів ім. Черника в Міттельвальді, який передав на себе обов'язок продовжувати стрілецьку легенду.

Голодівка наших діячів

Великого розголосу в австралійській пресі й радіо набрала 24-годинна голодівка 22-го січня 8 чільних наших громадських сенаторів-діячів перед советською амбасадою в Канберрі — як протест проти неволення України російським імперіалізмом, щоб таким чином відзначити 60-ліття соборності України.

У протестній голодівці взяли участь: полковник Сава Яськевич, Володимир Островський, інж. Богдан Шемет, Григорій Базалицький, інж. Степан Місько, Григорій Комишан, Степан Хвиля і Юрій Одліга.

РЕЙД СІДНЕЙСЬКИХ ПЛАСТУНІВ ДО МЕЛЬБОРНУ

21-го січня, ц. р., після 5-ти денної їзди роверами, прибуло до Мельборну п'ять сіднейських пластунів, які рішили побити дотеперішній рекорд їзди ровером із Сіднею до Мельборну.

Іхній змаг спонсорувала компанія «Ампол»; крім подарованих роверів, вартості 250 дол. кожний, за побиття рекорду — «Ампол» мав виплатити 5.000 доларів на фонд закупу пластової домівки в Сіднеї — за про-

ЧИ ВИ ВЖЕ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „ЕКРАНУ“?

Деякі з них слабкого здоров'я (особливо три з них — хворі на серце) такою голодівкою й невигодами ризикували своїм життям.

Щоденна столична газета «Канберра Таймс» у числі з 22-го січня на 3-й стор. помістила чимале фото учасників голодової демонстрації з відповідними інформаціями про ціль цієї демонстрації саме в день Української Незалежності.

Також сіднейські радіостанції та «Гералд» подали короткі інформації.

Австралія

Учасники протестної голодівки в Канберрі. Перший ряд, зліва: інж. С. Місько, сотн. Ю. Базалицький, інж. Б. Шемет, В. Острівський. Другий ряд, зліва: полк. С. Яськевич, інж. Ю. Комишан, інж. Ю. Одлига, маляр С. Хвиля. Світлина з газети «Де Канберра Таймс».

МОНТРЕАЛЬ - КАНАДА

**Замість квітів на свіжу могилу
Дорогої і ніколи Незабутньої**

бл. п. Нусі Гладун (з дому Жаборинська)
пересилаю 20.00 доларів
на Пресфонд „Екран”.
Монреаль, Канада   Стефа ЗАХАРЧУК-ГЕНГАЛО

НЕЙВІ ПІР - ЧІКАГО

З інтернаціональної виставки на Нейві Пір в Чикаго 4-5 листопада 1978 р. Фрагмент з українського відділу виставки: стіл інкрустованих експонатів, що нині захоплювалися американські і чужоземці відвідувачі, а цейбільше мавської національності багато використав як мистецьку працю в Денвері, Колорадо.

Пластовий хор Юній Боян 10. 9. 1965 р. дир. пласт. сенс. Василь Матіаш — Австралія.

Катерина Лайшук при праці мистецького писання великомініх писанок в часі курсу у місті Брадфорд — Англія.

Українська писанка та вишивка — дорогі для кожного українця. Тут на еміграції, вже виродовж 30 років наші батьки стараються передати їм наші звичаї своїм дітям.

Говорячи про мистецтво, муємо згадати довголітнє право пані Катерини Лайшук з Брадфорду в Англії. Для багатьох людей як українців, так і чужинців, ім'я Катерини Лайшук востійно лов'язане з українською вишивкою та писанкою на терені Англії, а особливо в околиці Йоркширу. Нині можна знайти майже у кожному місті в Англії хоч малу вишивку, роблену руками К. Лайшук. Також і писанку, яку кожного року носено до церкви на посвяту, не дуже легко розйті. Писанка разом зі своєю історією для кожного українця дорога. Можу спрівіді сказати, що я небачив краще викінчену писанку ніж та, що її розмалювала К. Лайшук.

Не тільки ми українці, але і чужі біля нас цікавляться нашою писанкою. В 1975-ому році К. Лайшук разом з брофесійним кіно-фотографом знятила 30-хвилинний документарний фіلم про писання українських писанок в англійській мові. Самий фільмовий документарник здобув перше місце в окружних фільмових змаганнях кіноматографів. Цей фільм за кожж одержав друге місце у телевізійному змаганні, як найцікавіший твір.

Після доброго успіху цього фільму виці англійські інститути учителства звернулися до п. Лайшук, та за їхнім старанням кожного року перед Великодніми Святами вона переводить курси писання українських писанок, та вишивок для англійських учителів і студентів.

Цього року в головній бібліотеці міста Брадфорду упродовж чотирьох тижнів відбулася виставка українського мистецтва, а особливо показ творів п. К. Лайшук, разом із живим курсом писання писанок в якому взяло участь велике число людей та шкільної молоді. Опісля радіо міста Брадфорду зацікавилося тим і відбулося інтерв'ю з нею на тему українських традицій.

У Мансфельді упродовж дванадцять тижнів відбулася виставка українського мистецтва в місцевій бібліотеці, на яку пані Лайшук випозичила багато своїх експонатів. Ця виставка була на показі під час королівської візитії до міста Мансфельду, і зацікавлення було надзвичайне.

В місяці червні на візиту Принцеси Анни до міста Кіллій за старанням упра-

England

Виставка українських вишивок, що їх творить п. К. Лайшук.

БРАДФОРД

ви Осередку СУМ подаровано Принцесі вишиту серветку, роботи К. Лайшук. Приншла королівська подяка з завважою, що серветка була надзвичайно гарно вишивана.

Крім ведення курсів по англійських учителських інститутах, пані К. Лайшук упродовж 25 років вела курси писання по багатьох українських осередках; дуже велике число української молоді навчилася писати писанки.

Про свою працю, яка велася упродовж 30 років, не можна подати в скороченні, але думаю, що хоч коротка згадка докаже нам усім, що наша праця не загинула. Ми опинилися на чужині не із своєї охоти, але через тодішні обставини. — наші батьки вже понад 30 років тут на еміграції пробують зберігати наші українські звичаї, і було б соромно нам не згадати їх працю та дати їм похвалу, яка їм справді належиться. Нехай наша молодь іде за їхнім прикладом.

Микола Б. Лайшук

Українська громада міста Кіллій в Англії вітає Принцесу Анну. Другом пружини — Д. Циганка

(фото: „Нью Ворлд“)

М. Чорний, адміністратор Школи Кобзарського Мистецтва в Нью Йорку, дарує бандуру від ансамблю бандурристів. Стоять (зліва): М. Шашкевич, В. Мороз, М. Чорний, Є. Івашків.

UCRAINIANS

На фото управа УОК, дещо в неповному складі. Перший ряд зліва направо стоять: Л. Словський — довголітній директор Рідної Школи; О. Муць — секретар і головний редактор „Вістей” — бюлетин УОК, яка працює на цьому пості вже 11-я років, В. Романюк — голова УОК і довголітній голова Парахіальної Ради в Українській Православній Церкві св. Андрея, Тайна Німрод — культурно-осв. референт і менеджер хору „Кобзар”, мгр. Олександер Муць — скарбник УОК, також 17 років на цьому пості. 2-й ряд зліва: Б. Княгиницький — фінансовий секретар, мгр. П. Балей — 1-й заст. голови, проф. Є. Людкевич — 2-й заст. голови, як і голова Рідної Школи, В. Лесюк — англо-мовний секретар, як також редактор англ. частини „Вістей”. Бракув ще Б. Стуса і Л. Мельника — господарчих референтів та п. Т. Ользинського.

Богдан і Ірена Захарчуки — молоді пари.

LOVE UKRAINE

Wolodymyr Sosyura

LOS ANGELES

AWARD WINNING BOOTH — The Ukrainian booth at the International Festival sponsored by the City of Los Angeles Hot Springs. Yveta Bubchak of Whittier, right, Stella Tulli and Lesya Tymchuk look over their display and newest award for the year, as well as books for sale. Also shown are a 19th-century harp and a 19th-century violin made by hand. Additional photos of the International Festival can be found on Page 2, of today's issue of *Ekran*. (Desert/Contrast photo)

ЛОС АНДЖЕЛЕС

ВІНЧАННЯ Богдана і Ірени Захарчуків в ЛЬОС АНДЖЕЛЕС

Неділя, 21-го січня, 1979 р. — зробила початок цілого ланцюка буднів, які за-зублені щасливою стрічкою, будуть тягнути спільнє життя молодят, які в цей саме день, зважили подружжю присяту перед Богом а, що важкіше, один, одному, любити, шанувати і помогати собі взаємно в часі їх спільногого життя.

Богдан, Андрій Захарчук і Ірена, Слава Хіч, злучили свої самінні стежечки в одну дорогу життя.

Молодата в часі свого росту до мужніх років були активними членами в молодіжних організаціях: Богдан у Пласті в Ірена в СУМ-А.

День їх шлюбу випав соняшний. Виглядало, що каліфорнійське сонечко слало їм привіт на нове життя, коли пишний і декоративний, весільний хоровід, ступав сходами до церковних брам.

Атракцією цього весілля було явище, коли пані з родини, буди всі зодягнені у пишні суконки. Родина їх є численна так, що так суконок було багато. Барви майстерно розміщені з великим смаком, на вечірніх сукнях, були, як кінціца квітів, піднесена молодятам в їх щасливий день.

Богдан, це другий з черги синів панства Стефанії і Петра Захарчуків, котрій по-

кинув батьківський дім, щоби створити свій власний з молодою дружиною.

Рік тому Володимир, їх син, і Тіна Осадча, відгуляли своє весілля. І на прийматті, батьки видумали оригінальну ідею, висвітлення прорізок з життя молодять від їх народження аж до шлюбу.

А на Богдана і Ірени Хіч — весіллю ціла церемонія шлюбу взята на кольоровий фільм, що його можна бачити при кожній нагоді.

Батьки молодої, Марія і Петро Білій, підготовили прекрасне прийняття для весільних гостей, яке символізувало вивіт любові до їхніх дітей.

Багато сенсаційного щастя
Богданові і Ірені Захарчукам та широка за гостину Батькам!

Оля Муць

Редакція нашого журналу і від себе широ вітає молоду пару, батьків та братів молодого — співробітників „Екрану”, що від дитячих літ безкорисно його поширяють серед українського громадянства у стейті Каліфорнія. Редакція вітає також близьку та дальну родину Богданів молодої всем бажає багато щастя і успіхів в їхньому приватному та громадському житті.

ФОТО РІДНОЇ МОЛОДОЖІ

Є присутні на знамінні: Петро і Марія Білій — батьки молодої, Роман Хіч — брат молодої. Олекса і Ксеня Хіч — стрийки, Оля і Марія Колодії та Леся — стриєчні сестри, Надя Хіч — сестра Молодої, Надя і Анатолій Брушенко — тітка і вуйко мол., П-то Качали і близькі родини П. Білого. Оля і Марія Колодії та Леся Хіч — Це абсолювентки Вищих курсів Українознавства Т-ва. Учит. Громади в Чикаго. Олекса і Ксеня Хіч є відомі громадянини власники мотелів у Віскансен Делі, щедрі жертводавці Укр. Літ. Фонду ім. Івана Франка та пильні читачі „Екрану”.

Кожнорічно Відділи Чікаго Товариства Українських Інженерів Америки, Українське Лікарське Товариство Північної Америки. Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів Америки і Канади влаштовують традиційний баль з бенкетом і презентацією дебютанток. Цього року господарями балю було Т-во Українських Інженерів, який відбувся 27-го січня в найбільшій і найкращій залі „Гренд Бол Рум” готелю Конрад Гілтон при Мічіген евеню.

Увечері понад 400 елегантних гостей виповнило залю. Бенкет відкрив і був провадарем программи — інж. Дмитро Григорчук, який також очолив Забавний комітет. Він представив аранжера Скуюка і голову Комітету Батьків Дебютанток — Олександру Дяченко Кочман, та разом вони представили 14 чарівних дебютанток, їх ескортів і гордих батьків, під звуки оркестри „Веселі ча-

Дебютанки та їхні ескорті на балі в Чікаго: Марта Марчук — Андрій Коломиєць; Богданна Білинська — Марко Мостович; Дарія Гірняк — Ігор Гриневич; Калина Дудяк — Орест Корсунський; Дарія Андрушко — Роман Квіт; Катя Косик — Юрій Павлик; Адріана Кочман — Павло Гурський; Оля Сліпкевич — Нестор Городиський; Наталя Мицик — Лев Мурський; Ірина Ткачук — Маріян Демус; Ангелина Плесканка — Олександер Куріца; Ірина Стадник — Марко Пілецький; Діяна Попович — Андрій Городиський та Рома Ганкевич — Андрій Сенюта.

13. ← → —

Місцеві Осередки діяльності, школи, організації, товариства і пресу взяли активну участь в акції „Замученим Дітям”.

При таких спільніх засиллях наш голос дійде і в Україну і до окупанта, який повинен ще раз довідатися, що пам'ять народу є довготривала, а його спроби заховати історичну дійсність даремні.

За Світову Комісію УРД
Ірина Пеленська,
голова
Христина Навроцька,
заступниця

Традиційна презентація дебютанток в Чікаго

си”.

Після презентації від Комітету Батьків Дебютанток, крім голеви, ввійшли О. Д. Кочман, Віля Стадник і Орися Ткачук.

Дохід з дебюту був призначений на видавництво „Смолоскіп”.

Дебют, це радісна подія в житті молодої людини, яка залишається в її пам'яті

ті протягом усього її життя. А цьогорічний баль, із-за свого особливого успіху, залишається у пам'яті всіх, хто на ньому заставлявся.

Chicago debutante ball

The annual debutante ball sponsored by the Chicago branches of engineers', doctors' and veterinarians' associations was held January 27. This year's ball was hosted by the engineers' society, and all proceeds were earmarked for "Smoloskyp" publishers. In the photo above are the 14 debutantes and their escorts:(left to right) Marta Marchuk and Andriy Kolomyiets, Bohdanna Bilynsky and Marko Mostovich, Daria Hirniak and Ihor Hrynevych, Kalyna Dudiak and Orest Korsunsky, Daria Andrushko and Roman Kvit, Katya Kosyk and Yuriy Pavlyk, Adriana Kochman and Pavlo Hursky, Olia Slipkевич and Nestor Horodysky, Natalia Mytsyk and Lev Mursky, Irene Tkachuk and Marian Demus, Anhelyna Pleskanka and Oleksander Kuritsa, Irene Stadnyk and Marko Piletsky, Diana Popovych and Andriy Horodysky, Roma Hankevych and Andriy Seniuta.

З КЛІВЛЕНДУ!

Дебютантки на балю хору „Дніпро”. Сидять (зліва): Любі Когут, Христа Дармохвал, Катя Оленчук, Мотря Інтонів та Дарія Главацька. (Стоять): Анна Чалупа, Марта Райца, Наталя Чернів, Оля Калушка (переводила презентацію), Любі Коссак, Надя Ільчишин та Ліда Трилюк.

Дня 3-го лютого ц.р. у Клівленді в залі Астродром, Парafії Св. Йоасафата відбувся баль хору „Дніпро”. Голова хору Олег К. Мороз коротким словом відкрив баль та привітав усіх присутніх. Під час балю Оля Калушка перевела традиційну, 17-ту з черги презентацію дебютанток, яка стала щорічною загальновідомою товариською подією. У цьогорічній презентації дебютанток взяли участь 11 молоденьких красунь. Щирі оплески публіки вітали кожну пару.

Після презентації голова хору звернувся декількома словами до молодих дебютанток, та склавши їм гратулaciї, побажав всього найкращого на майбутнє, закликаючи, щоб вони завжди пам'ятали, що вони українці і що на них спочиває велике завдання відносно української спільноти.

Під час забави гості мали змогу оглядати мистецьку виставку образів Степанії Демчук.

Ольга Калушка

Баль хору „Дніпро” в Клівленд